

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za okres zakończony 31.12.2015 roku**

Przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej

SPIS TREŚCI

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów	5
Skonsolidowane Sprawozdanie z Sytuacji Finansowej (Bilans)	6
Skonsolidowane Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych	8
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych	9
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	10
1. Informacje ogólne	10
2. Skład Grupy	10
3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	12
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	12
4.1. Profesjonalny osąd	12
4.2. Niepewność szacunków	12
5. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	13
5.1. Oświadczenie o zgodności	13
5.2. Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych	13
6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz korekty błędów (do aktualizacji)	13
7. Zmiany w istniejących standardach oraz nowe regulacje nie obowiązujące dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2015 roku.	15
8. Istotne zasady rachunkowości	17
8.1. Zasady konsolidacji	17
8.2. Przychody	17
8.3. Zysk netto na akcję	18
8.4. Leasing	18
8.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	18
8.6. Koszty finansowania zewnętrznego	18
8.7. Odprawy emerytalne	19
8.8. Płatności w formie akcji własnych	19
8.9. Podatki	19
8.10. Rzeczowe aktywa trwałe	20
8.11. Nieruchomości inwestycyjne	21
8.12. Wartości niematerialne	21
8.13. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	22
8.14. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	23
8.15. Zapasy	23
8.16. Aktywa finansowe	23
8.17. Utrata wartości aktywów finansowych	24
8.18. Wbudowane instrumenty pochodne	25
8.19. Pochodne instrumenty finansowe	25
8.20. Rachunkowość zabezpieczeń	26
8.21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	26
8.22. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	26
8.23. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	27
8.24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	27
8.25. Rezerwy	27
9. Informacje dotyczące segmentów działalności	28
10. Sezonowość działalności	28
11. Przychody i koszty	28
11.1. Przychody ze sprzedaży i struktura geograficzna	28
11.2. Pozostałe przychody operacyjne	29
11.3. Pozostałe koszty operacyjne	29
11.4. Przychody finansowe	29
11.5. Koszty finansowe	29
11.6. Koszty według rodzajów	30
11.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat	30

11.8.	Koszty świadczeń pracowniczych	30
12.	Podatek dochodowy.....	30
12.1.	Obciążenie podatkowe	30
12.2.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	31
12.3.	Odroczony podatek dochodowy	31
13.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	32
14.	Zysk przypadający na jedną akcję	32
15.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	33
16.	Leasing.....	33
16.1.	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	33
16.2.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca	34
16.3.	Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca	34
17.	Świadczenia pracownicze	34
17.1.	Programy akcji pracowniczych	34
17.2.	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia.....	34
18.	Rzeczowe aktywa trwałe	36
19.	Nieruchomości inwestycyjne.....	38
20.	Wartości niematerialne	39
21.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	41
22.	Długoterminowe aktywa finansowe	41
23.	Zapasy.....	43
24.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	43
25.	Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	45
26.	Rozliczenia międzyokresowe czynne	45
27.	Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	45
28.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	45
29.	Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/rezerwowe.....	45
29.1.	Kapitał podstawowy	45
29.2.	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	46
29.3.	Pozostałe kapitały.....	46
29.4.	Zyski zatrzymane.....	47
29.5.	Udziały mniejszości	47
29.6.	Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji.....	47
30.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	48
31.	Rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe.....	50
31.1.	Zmiany stanu rezerw	50
31.2.	Rozliczenia międzyokresowe.....	50
32.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)	51
33.	Zobowiązania warunkowe	52
34.	Sprawy sądowe.....	52
35.	Instrumenty finansowe	53
35.1.	Wartość bilansowa	53
35.2.	Wartość godziwa	55
35.3.	Hierarchia wartości godziwej	55
35.4.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat dotyczących instrumentów finansowych ujęte w rachunku zysków i strat	57
36.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	59
36.1.	Ryzyko stopy procentowej.....	59
36.2.	Ryzyko walutowe.....	60
36.3.	Ryzyko kredytowe.....	63
36.4.	Ryzyko związane z płynnością	63
37.	Zarządzanie kapitałem	64
38.	Informacje o podmiotach powiązanych	64
38.1.	Jednostka Dominująca całej Grupy	66
38.2.	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę:.....	66
38.3.	Wspólne przedsięwzięcie, w którym Jednostka Dominująca jest współnikiem.....	66
38.4.	Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	66
38.5.	Transakcje z udziałem Zarządu, kluczowego kierownictwa lub członków ich najbliższych rodzin.....	66
38.6.	Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy	68

38.7. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych.....	68
39. Struktura zatrudnienia	69
40. Zdarzenia następujące po bilansowym zakończeniu okresu sprawozdawczego.....	69

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

		Za okres sprawozdawczy zakończony	
		31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Działalność kontynuowana	Nota		
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	11.1	947 694	814 366
Przychody ze sprzedaży usług	11.1	6 581	8 048
Przychody ze sprzedaży		954 275	822 414
Koszt własny sprzedanych towarów, produktów i materiałów		(605 389)	(520 835)
Koszt własny sprzedanych usług		(2 876)	(3 428)
Koszt własny sprzedaży	11.6	(608 265)	(524 263)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		346 010	298 151
Pozostałe przychody operacyjne	11.2	6 505	2 412
Koszty sprzedaży		(200 267)	(166 673)
Koszty ogólnego zarządu		(36 864)	(34 716)
Pozostałe koszty operacyjne	11.3	(17 225)	(5 570)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		98 159	93 604
Przychody finansowe	11.4	1 317	1 675
Koszty finansowe	11.5	(2 889)	(2 188)
Zysk (strata) z pochodnych instrumentów finansowych	36.2	2 255	1 832
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		98 842	94 923
Podatek dochodowy	12	(14 469)	(19 771)
Zysk (strata) okresu z działalności kontynuowanej		84 373	75 152
Działalność zaniechana		-	-
Zysk (strata) okresu z działalności zaniechanej		-	-
Zysk (strata) okresu		84 373	75 152
Przypadający:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		84 405	75 168
Udziałowcom niekontrolującym		(32)	(16)
Zysk (strata) na jedną akcję przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej w trakcie okresu (w zł):			
– podstawowy		3,55	3,16
– rozwodniony		3,55	3,16

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Za okres sprawozdawczy zakończony	
		31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Zysk (strata) okresu		84 373	75 152
Inne całkowite dochody netto, w tym:		933	(2 848)
Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasyfikowane do rachunku zysków i strat		192	515
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	17.2	237	(438)
Podatek odroczony dotyczący świadczeń pracowniczych		(45)	83
Program motywacyjny	38.5	-	870
Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasyfikowane do rachunku zysków i strat		741	(3 363)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		71	260
Rachunkowość zabezpieczeń	36.2	821	(4 466)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	36.2	(151)	843
Całkowite dochody za okres		85 306	72 304
Przypadający:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		85 388	72 320
Udziałowcom niekontrolującym		(32)	(16)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (BILANS)

		31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Nota			
AKTYWA			
Aktywa trwałe		347 977	282 107
Rzeczowe aktywa trwałe	18	259 403	217 009
Wartości niematerialne	20	16 409	16 566
Aktywa finansowe	22	505	464
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	12.3	-	-
Nieruchomości inwestycyjne	19	71 660	48 068
Aktywa obrotowe		390 373	356 623
Zapasy	23	139 022	149 013
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	24	187 333	144 039
Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	25 36.2	5 673	4 852
Należności z tytułu podatku dochodowego	24	274	1
Rozliczenia międzyokresowe	26	2 946	2 934
Aktywa finansowe	27	93	41
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	28	55 032	55 743
SUMA AKTYWÓW		738 350	638 730
PASYWA			
Kapitał własny ogółem		478 458	421 284
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej), w tym:		474 796	417 590
Kapitał podstawowy	29.1	23 901	23 751
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	29.2	113 214	111 646
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		711	640
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	29.3	4 595	3 925
Pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny		17 654	-
Program motywacyjny		1 290	1 290
Pozostałe kapitały rezerwowe	29.3	195 044	167 812
Zyski zatrzymane	29.4	118 387	108 526
Kapitały przypadające udziałowcom niekontrolującym	29.5	3 662	3 694
Zobowiązania długoterminowe		41 095	105 085
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	30	29 325	86 678
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12.3	7 062	12 425
Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	17.2	3 440	3 324
Pozostałe rezerwy	31.1	-	-
Rozliczenia międzyokresowe	31.2	37	61
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	16.1	1 231	2 597
Pozostałe zobowiązania długoterminowe		-	-
Zobowiązania krótkoterminowe		218 797	112 361
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	32	74 053	60 831
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	30	105 109	9 822
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	32	3 777	12 669
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	31	34 859	27 820
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	16.1	999	1 219
Zobowiązania razem		259 892	217 446
SUMA PASYWÓW		738 350	638 730

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(strata) okresu	84 405	75 168
Korekty o pozycje:	(6 241)	(41 163)
(Zyski)/straty udziałowców niekontrolujących	(32)	(17)
Amortyzacja	19 688	16 837
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	1 091	3 143
Odsetki i dywidendy netto	693	862
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	(92)	(39)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych	(151)	1 349
Zmiana stanu należności	(43 294)	(44 904)
Zmiana stanu zapasów	9 991	(35 926)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	12 994	6 959
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	7 049	8 745
Zmiana stanu rezerw	(5 408)	(1 032)
Podatek dochodowy zapłacony	(29 122)	(18 575)
Podatek bieżący w rachunku zysków i strat	19 956	20 314
Różnice kursowe z przeliczenia	105	13
Rezerwa na świadczenia emerytalne	307	332
Wycena programu motywacyjnego	-	870
Inne korekty	(16)	(94)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	78 164	34 005
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	1 296	669
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(68 475)	(44 253)
Inwestycje w nieruchomości	(97)	-
Sprzedaż aktywów finansowych	-	-
Nabycie aktywów finansowych	(5)	-
Dywidendy otrzymane	363	26
Odsetki otrzymane	-	17
Spłata udzielonych pożyczek	-	531
Udzielone pożyczki	(52)	-
Pozostałe wpływy inwestycyjne	-	-
Pozostałe wydatki inwestycyjne	-	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(66 970)	(43 010)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	53 409	42 202
Spłata pożyczek/kredytów	(16 639)	(16 228)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu	(1 718)	(1 021)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom Jednostki Dominującej	(47 502)	(35 627)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	-	-
Odsetki zapłacone	(1 163)	(935)
Pozostałe wpływy finansowe	1 718	-
Pozostałe wydatki finansowe	-	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(11 895)	(11 609)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(701)	(20 614)
Różnice kursowe netto (z przeliczenia BO)	10	(238)
Środki pieniężne na początek okresu	55 743	76 119
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	55 032	55 743
o ograniczonej możliwości dysponowania	-	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

Przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	Program motywacyjny	Zyski zatrzymane/ (straty) niepokryte	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Pozostałe kapitały rezerwowe	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	23 751	111 646	640	-	1 290	108 526	3 925	167 812	417 590	3 694	421 284
Zmiany polityki rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dzień 1 stycznia 2015 roku po korektach	23 751	111 646	640	-	1 290	108 526	3 925	167 812	417 590	3 694	421 284
Podwyższenie kapitału w związku z realizacją Programu motywacyjnego	150	1 568	-	-	-	-	-	-	1 718	-	1 718
Wypłata dywidendy za 2014 rok	-	-	-	-	-	(47 502)	-	-	(47 502)	-	(47 502)
Przeniesienie na kapitał rezerwowy	-	-	-	-	-	(27 232)	-	27 232	-	-	-
Przeszacowanie nieruchomości	-	-	-	17 654	-	-	-	-	17 654	-	17 654
Włączenie jednostki do konsolidacji	-	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)	-	(2)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	-	-	-	192	-	-	192	-	192
Wynik bieżący	-	-	-	-	-	84 405	-	-	84 405	(32)	84 373
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	-	-	-	670	-	670	-	670
Różnice kursowe	-	-	71	-	-	-	-	-	71	-	71
Całkowite dochody za okres	-	-	71	-	-	84 597	670	-	85 338	(32)	85 306
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	23 901	113 214	711	17 654	1 290	118 387	4 595	195 044	474 796	3 662	478 458

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

Przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej										
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Program motywacyjny	Zyski zatrzymane/ (straty) niepokryte	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Pozostałe kapitały rezerwowe	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2014 roku	23 751	111 646	380	420	90 348	7 548	146 803	380 896	3 711	384 607
Zmiany polityki (zasad) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dzień 1 stycznia 2014 roku po korektach	23 751	111 646	380	420	90 348	7 548	146 803	380 896	3 711	384 607
Wypłata dywidendy za 2013 rok	-	-	-	-	(35 626)	-	-	(35 626)	(1)	(35 627)
Przeniesienie na kapitał rezerwowy	-	-	-	-	(21 009)	-	21 009	-	-	-
Włączenie jednostki do konsolidacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	-	-	(355)	-	-	(355)	-	(355)
Program motywacyjny	-	-	-	870	-	-	-	870	-	870
Wynik bieżący	-	-	-	-	75 168	-	-	75 168	(16)	75 152
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	-	-	(3 623)	-	(3 623)	-	(3 623)
Różnice kursowe	-	-	260	-	-	-	-	260	-	260
Całkowite dochody za okres	-	-	260	870	74 813	(3 623)	-	72 320	(16)	72 304
Na dzień 31 grudnia 2014 roku	23 751	111 646	640	1 290	108 526	3 925	167 812	417 590	3 694	421 284

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE**1. Informacje ogólne**

Grupa Kapitałowa Fabryki Mebli FORTE („Grupa”) składa się z Fabryki Mebli FORTE S.A. i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Fabryki Mebli FORTE S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 25 listopada 1993 roku. Siedziba Spółki dominującej mieści się w Ostrowi Mazowieckiej, ul. Biała 1.

Jednostka Dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dawniej XXI Wydział Gospodarczy), pod numerem KRS 21840.

Jednostce Dominującej nadano numer statystyczny REGON: 550398784.

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Jednostki Dominującej jest:

- produkcja mebli,
- świadczenie usług w zakresie marketingu, promocji, organizacji wystaw, konferencji,
- prowadzenie działalności handlowej w kraju oraz za granicą.

2. Skład Grupy

W skład Grupy Fabryki Mebli FORTE wchodzi następujące konsolidowane spółki zależne:

Jednostki zależne (konsolidacja metodą pełną):	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale	
			31.12.2015	31.12.2014
MV Forte GmbH	Erkelenz (Niemcy)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
Forte Möbel AG	Baar (Szwajcaria)	Przedstawicielstwo handlowe	99%	99%
Kwadrat Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Obsługa nieruchomości i wynajem	77,01%	77,01%
<i>*Galeria Kwadrat Sp. z o.o.</i>	<i>Bydgoszcz</i>	<i>Zarządzanie nieruchomościami</i>	<i>77,01%</i>	<i>77,01%</i>
TM Handel Sp. z o.o. SKA	Ostrów Mazowiecka	Kupno, sprzedaż i zarządzanie nieruchomościami, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania	100%	100%
<i>**Fort Investment Sp. z o.o.</i>	<i>Ostrów Mazowiecka</i>	<i>Kupno, sprzedaż i zarządzanie nieruchomościami, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
TANNE Sp. z o.o.	Suwałki ****	Działalność wytwórcza	100%	-
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.	Ostrów Mazowiecka *****	Magazynowanie i przechowywanie towarów	100%	-
ANTWERP Sp. z o.o. S.K.A.	Wrocław	Dzierżawa własności intelektualnej, zarządzanie nieruchomościami	100%	-
<i>TERCEIRA Sp. z o.o.***</i>	<i>Warszawa</i>	<i>Działalność firm centralnych i holdingów, wynajem i zarządzanie nieruchomościami</i>	<i>100%</i>	-

* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od Kwadrat Sp. z o.o.

** spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od TM Handel Sp. z o.o.

*** spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od ANTWERP Sp. z o.o.

****spółka z dniem 04.03.2016 roku zmieniła siedzibę spółki z Suwałk na Warszawę

*****spółka z dniem 29.02.2016 roku zmieniła siedzibę spółki z Ostrowi Mazowieckiej na Warszawę

Grupa posiada jednostki zależne, wyspecyfikowane w nocie 22, wyłączone z konsolidacji bazując na nieistotnym wpływie ich danych finansowych na sprawozdanie skonsolidowane.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na 31 grudnia 2014 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Jednostkę Dominującą w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Jednostki Dominującej w kapitałach tych jednostek.

Opis zmian dokonanych w składzie Grupy w ciągu okresu sprawozdawczego

W dniu 13.02.2015 roku została zarejestrowana w KRS pod numerem 0000543794 spółka DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej, ul. Biała 1. Kapitał zakładowy spółki wynosi 5 tys. zł. Jedynym udziałowcem DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. są Fabryki Mebli „Forte” S.A.

W dniu 26.02.2015 roku została zarejestrowana w KRS pod numerem 0000546082 spółka TANNE Sp. z o.o. z siedzibą w Suwałkach, ul. Północna 30. Kapitał zakładowy spółki wynosi 5 tys. zł. Jedynym udziałowcem TANNE Sp. z o.o. są Fabryki Mebli „Forte” S.A.

W dniu 11.06.2015 roku Spółka zależna Forte Mobila SRL złożyła w Sądzie w Bacau wniosek o ogłoszenie upadłości. Decyzja o zakończeniu działalności Forte Mobila SRL ma na celu likwidację nierentownych struktur w Grupie Kapitałowej Emitenta. Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie będzie miało wpływu na sytuację finansową Grupy kapitałowej, w szczególności nie przełoży się na bieżący wynik finansowy, gdyż Grupa w okresach wcześniejszych objęła odpisami aktualizującymi wszelkie aktywa posiadane w spółce zależnej.

W dniu 28.08.2015 roku Fabryki Mebli FORTE SA nabyły 100% udziałów w spółce ANTWERP Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Żelazna nr 67 lok.13, zarejestrowanej w KRS pod numerem 0000399974. Kapitał zakładowy spółki wynosi 5 tys. zł.

W dniu 28.08.2015 roku Fabryki Mebli FORTE SA nabyły 100% akcji w spółce ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV – Spółka komandytowo akcyjna z siedzibą we Wrocławiu, przy ul. Św. Mikołaja 81, zarejestrowanej w KRS pod numerem 0000480008. Kapitał podstawowy spółki wynosił w dniu zakupu 50 tys. zł.

W dniu 08.09.2015 roku Fabryki Mebli FORTE SA, w drodze aportu, przeniosły do spółki ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV – Spółka komandytowo akcyjna, prawa do nieruchomości i własności intelektualnej na łączną wartość 205 mln zł (Akt notarialny Rep A nr 4149/2015). Wskutek aportu kapitał zakładowy spółki ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV – Spółka komandytowo akcyjna został podwyższony do kwoty 150 tys. zł. Nadwyżka wartości aportu nad wartością nominalną objętych akcji została przelana na kapitał zapasowy.

W dniu 8.09.2015 roku ANTWERP Sp. z o.o. nabyła 100% udziałów w spółce TERCEIRA Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Syta 99B/6, zarejestrowanej w KRS pod numerem 0000535948. Kapitał zakładowy spółki wynosi 5 tys. zł.

W dniu 26.10.2015 roku ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A z siedzibą we Wrocławiu nabyła od TERCEIRA Sp. z o.o. obligacje:

- 20 niezabezpieczonych obligacji imiennych serii A o łącznej wartości nominalnej 200.000 tys. zł., za łączną cenę emisyjną równą wartości nominalnej obligacji,
- 17 niezabezpieczonych obligacji imiennych serii B o łącznej wartości nominalnej 6.800 tys. zł., za łączną cenę emisyjną równą wartości nominalnej obligacji.

Prawa wynikające z obligacji przeszły na ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A z dniem 26 października 2015 r. TERCEIRA Sp. z o.o. zobowiązała się do wykupu obligacji w dniu 31 października 2020 r. Wykup obligacji nastąpi poprzez zapłatę na rzecz ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A wartości nominalnej obligacji wraz z należnymi odsetkami. Obligacje są oprocentowane według stopy procentowej 4%, w stosunku rocznym, przez cały okres ważności obligacji, aż do dnia wykupu.

Jednocześnie w dniu 26.10.2015 r. ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A zawarła z TERCEIRA Sp. z o.o. umowę, na mocy której w celu zwolnienia się z zobowiązania do zapłaty wierzytelności w kwocie 206 800 tys. zł. z tytułu nabycia obligacji wyemitowanych przez TERCEIRA Sp. z o.o., ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A przeniosła na Terceira Sp. z o.o. przedsiębiorstwo obejmujące zespół składników materialnych i niematerialnych, przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej o wartości 206.800 tys. zł. Głównymi składnikami przedsiębiorstwa ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A były prawa do własności znaku towarowego oraz prawa do nieruchomości położonych we Wrocławiu, Przemyślu i Krakowie.

W dniu 7.12.2015 roku ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A nabyła od ANTWERP Sp. z o.o. 100% udziałów w spółce TERCEIRA Sp. z o.o.

W dniu 7.12.2015 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego spółki TERCEIRA Sp. z o.o. z 5 tys. zł do 55 tys. zł. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TERCEIRA Sp. z o.o. objęła ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV-S.K.A w zamian za wkład pieniężny w kwocie 207 600 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego nad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy spółki.

Skład Zarządu Jednostki Dominującej

Skład Zarządu Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2015 roku:

- Maciej Formanowicz – Prezes Zarządu
- Mariusz Jacek Gazda – Członek Zarządu
- Gert Coopmann – Członek Zarządu
- Klaus Dieter Dahlem – Członek Zarządu
- Maria Małgorzata Florczuk – Członek Zarządu

Zmiany w składzie Zarządu Jednostki Dominującej

W dniu 2 lutego 2015 roku Jednostka Dominująca otrzymała oświadczenie o złożeniu przez Pana Rafała Prendke rezygnacji z pełnienia funkcji Członka Zarządu Emitenta z dniem 4 lutego 2015 roku.

3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 17 marca 2016 roku.

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach**4.1. Profesjonalny osąd**

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości aktywów

Grupa przeprowadziła analizę utraty wartości zapasów. Skutki przeprowadzonej wyceny zapasów zaprezentowano w nocie 23. do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 36.2.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 17.2.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

5. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych i nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w pełnych tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komisję ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

5.2. Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą sprawozdawczą niniejszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych jest złoty polski.

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są następujące waluty:

- Möbelvertrieb Forte GmbH – EUR
- Forte Möbel AG – CHF

6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz korekty błęd

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2015 roku są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2014 rok, z wyjątkiem zmian opisanych poniżej.

Następujące nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej obowiązują od 1 stycznia 2016 roku:

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (*Annual Improvements 2010-2012*)
- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (*Annual Improvements 2011-2013*)
- Zmiana do MSR 19 *Plany określonych świadczeń – składki pracowników*
- Interpretacja KIMSF 21 *Daniny publiczne*

Ich zastosowanie nie miało wpływu na wyniki działalności i sytuację finansową Grupy, a skutkowało jedynie zmianami stosowanych zasad rachunkowości lub ewentualnie rozszerzeniem zakresu niezbędnych ujawnień czy też zmianą używanej terminologii.

Główne konsekwencje zastosowania nowych regulacji:

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (*Annual Improvements 2010-2012*)

W dniu 12 grudnia 2013 roku zostały opublikowane kolejne zmiany do siedmiu standardów wynikające z projektu proponowanych zmian do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej opublikowanego w maju 2012 roku. Mają one zastosowanie przeważnie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później.

W wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono następujące drobne poprawki do 7 standardów:

- w MSSF 2 *Płatności w formie akcji* skorygowano definicje „warunki nabycia uprawnień” oraz „warunku rynkowego” oraz wprowadzono dwie nowe definicje „warunku wykonania” oraz „warunku usługi – w MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych* doprecyzowano, że ujęte zobowiązanie z tytułu zapłaty warunkowej spełniające definicję zobowiązania finansowego, podlega wycenie na dzień kończący okres sprawozdawczy do wartości godziwej a skutek wyceny ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat,
- w MSSF 8 *Segmenty operacyjne* wprowadza m.in. wymóg ujawniania informacji na temat osądu kierownictwa zastosowanych do kryteriów łączenia segmentów operacyjnych, o których mowa w par. 12 MSSF 8, łącznie z krótkim opisem tych segmentów oraz wykorzystanych wskaźników wskazujących na podobne cechy gospodarcze połączonych na tej podstawie segmentów,
- w MSSF 13 *Wartość godziwa* wprowadzono uściślenie do *Uzasadnienia Wniosków do MSSF 13*, wyjaśniające że usunięcie z MSSF 9 i MSR 39 odpowiednio paragrafów B5.4.12 and AG79, nie powinno być błędnie interpretowane jako zamiar Rady usunięcia możliwości wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych wycenianych obecnie w wartości nominalnej, wynikającej z faktury,
- w MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* i MSR 38 *Wartości niematerialne* doprecyzowano informację nt. sposobu korygowania wartości bilansowej i umorzenia składników aktywów trwałych wycenianych na kolejne dni kończące okresy sprawozdawcze,
- w MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* dodano zapis doprecyzowujący definicję ustalania powiązań pomiędzy podmiotami.

Zastosowanie zmienionych standardów nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa ocenia, że powyższe poprawki będą miały wpływ na dodatkowe ujawnienia wynikające ze zmienionego MSSF 8 *Segmenty operacyjne*.

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (*Annual Improvements 2011-2013*)

W dniu 12 grudnia 2013 roku zostały opublikowane kolejne zmiany do czterech standardów wynikające z projektu proponowanych zmian do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej opublikowanego w listopadzie 2012 roku. Mają one zastosowanie przeważnie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później.

W wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono drobne poprawki do następujących standardów:

- MSSF 1 *Zastosowanie MSSF po raz pierwszy*,
- MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*
- MSSF 13 *Wartość godziwa*,
- MSR 40 *Nieruchomości inwestycyjne*.

Zastosowanie zmienionych standardów nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiana do MSR 19 *Plany określonych świadczeń – składki pracowników*

Zmiana została opublikowana w dniu 21 listopada 2013 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później. Zmiany doprecyzowują, i w niektórych przypadkach, upraszczają, zasady rachunkowości dla składek pracowników (lub innych stron trzecich) wnoszonych do planów określonych świadczeń.

Zastosowanie zmienionego standardu nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy ze względu na brak planów określonych świadczeń, które wiązałyby się ze składkami pracowników.

Interpretacja KIMSF 21 *Daniny publiczne*

Interpretacja zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji momentu powstania obowiązku ujęcia w księgach rachunkowych jednostki zobowiązań z tytułu poniesienia niektórych opłat na rzecz Państwa, innych niż objętych obecnymi MSSF, np. MSR 12 *Podatek dochodowy*. W niektórych jurysdykcjach, uregulowania dotyczące wybranych opłat wskazują na istnienie zależności pomiędzy powstaniem obowiązku do zapłaty podatku a wystąpieniem konkretnych zdarzeń. Ze względu na złożony charakter tych uregulowań, jednostki nie zawsze miały jasność co do właściwego momentu rozpoznania w księgach rachunkowych odnośnego zobowiązania. Zgodnie z nową interpretacją jako zdarzenie obligujące do rozpoznania zobowiązania do poniesienia opłaty na rzecz Państwa należy traktować działanie, które bezpośrednio wywołuje taki obowiązek. Jeśli np. obowiązek poniesienia opłaty jest uzależniony od uzyskania przychodów w bieżącym okresie, to działaniem wywołującym ten obowiązek jest generowanie przychodu w okresie bieżącym. Jak wskazał Komitet ds. Interpretacji, jednostka nie ma bowiem zwyczajowego obowiązku do zapłaty zobowiązania w związku ze swoimi przyszłymi działaniami, pomimo tego, że jednostka nie ma realnej możliwości zaprzestania prowadzenia danej działalności w przyszłości. Podkreślono, że zobowiązanie do poniesienia opłaty należy ujmować sukcesywnie, jeśli zdarzenie wywołujące obowiązek zachodzi przez jakiś okres czasu.

Zastosowanie interpretacji nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Zarówno w bieżącym okresie sprawozdawczym, jak i w okresie porównawczym, nie miała miejsca korekta błędu

7. Zmiany w istniejących standardach oraz nowe regulacje nie obowiązujące dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2015 roku.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie na dzień bilansowy:

- MSSF 9 Instrumenty finansowe

Nowy standard został opublikowany w dniu 24 lipca 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. Celem standardu jest uporządkowanie klasyfikacji aktywów finansowych oraz wprowadzenie jednolitych zasad podejścia do oceny utraty wartości dotyczących wszystkich instrumentów finansowych. Standard wprowadza również nowy model rachunkowości zabezpieczeń w celu ujednolicenia zasad ujmowania w sprawozdaniach finansowych informacji o zarządzaniu ryzykiem.

Grupa zastosuje nowy standard od 1 stycznia 2018 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowego standardu.

- MSSF 14 Regulatory Deferral Accounts

Nowy standard został opublikowany w dniu 30 stycznia 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Nowy standard ma charakter przejściowy w związku z toczącymi się pracami RMSR nad uregulowaniem sposobu rozliczania operacji w warunkach regulacji cen. Standard wprowadza zasady ujmowania aktywów i zobowiązań powstałych w związku z transakcjami o cenach regulowanych w przypadku gdy jednostka podejmie decyzję o przejściu na MSSF.

Grupa zastosuje nowy standard nie wcześniej niż z dniem ustalonym przez Unię Europejską jako data wejścia w życie tego standardu. Ze względu na przejściowy charakter standardu Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać formalnej procedury zatwierdzenia standardu i poczekać na docelowy standard.

Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Nowy ujednolicony standard został opublikowany w dniu 28 maja 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku (pierwotnie 2017 roku) lub później i dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie. Standard ustanawia jednolite ramy ujmowania przychodów i zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF, w szczególności, w MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związanych z nimi interpretacjach. W dniu 11 września 2015 roku Rada Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości opublikowała projekt zmian w przyjętym standardzie odraczający o rok datę wejścia w życie tego standardu.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowego standardu.

- MSSF 16 Leasing

Nowy standard został opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później i dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie (ale pod warunkiem równoczesnego zastosowania MSSF 15). Standard zastępuje dotychczasowe regulacje dotyczące leasingu (m.in. MSR 17) i diametralnie zmienia podejście do umów leasingowych o różnym charakterze, nakazując leasingobiorcą wykazywanie w bilansach aktywów i zobowiązań z tytułu zawartych umów leasingowych, niezależnie od ich rodzaju.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowego standardu.

- Zmiany w MSSF 11 Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach

Zmiany w MSSF 11 zostały opublikowane w dniu 6 maja 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Celem zmian jest przedstawienie szczegółowych wytycznych wyjaśniających sposób ujęcia transakcji nabycia udziałów we wspólnych działaniach, które stanowią przedsięwzięcie. Zmiany wymagają, aby stosować zasady identyczne do tych, które stosowane są w przypadku połączeń jednostek.

Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 16 i MSR 38 Wyjaśnienia w zakresie akceptowanych metod ujmowania umorzenia i amortyzacji

Zmiany w MSSF 16 Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 38 Wartości niematerialne zostały opublikowane

w dniu 12 maja 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Zmiana stanowi dodatkowe wyjaśnienia w stosunku do dozwolonych do stosowania metod amortyzacji. Celem zmian jest wskazanie, że metoda naliczania umorzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oparta na przychodach nie jest właściwa, jednak w przypadku wartości niematerialnych metoda ta może być zastosowana w określonych okolicznościach.

Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 16 i MSR 41 Rolnictwo: Rośliny Produkcyjne

Zmiany w MSSF 16 i 41 zostały opublikowane w dniu 30 czerwca 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Zmiana ta wskazuje, że rośliny produkcyjne powinny być ujmowane w taki sam sposób jak rzeczowe aktywa trwałe w zakresie MSR 16. W związku z powyższym rośliny produkcyjne należy

rozpatrywać poprzez pryzmat MSR 16, zamiast MSR 41. Produkty rolne wytwarzane przez rośliny produkcyjne nadal podlegają pod zakres MSR 41.

Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 27: Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych

Zmiany w MSR 27 zostały opublikowane w dniu 12 sierpnia 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Zmiany przywracają w MSSF opcję ujmowania w jednostkowych sprawozdaniach finansowych inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone za pomocą metody praw własności. W przypadku wyboru tej metody należy ją stosować dla każdej inwestycji w ramach danej kategorii.

Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSSF 10 i MSR 28: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem

Zmiany w MSSF 10 i MSR 28 zostały opublikowane w dniu 11 września 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później (termin wejścia w życie obecnie został odroczony bez wskazania daty początkowej). Zmiany doprecyzowują rachunkowość transakcji, w których jednostka dominująca traci kontrolę nad jednostką zależną, która nie stanowi „biznesu” zgodnie z definicją określoną w MSSF 3 „Połączenia jednostek”, w drodze sprzedaży wszystkich lub części udziałów w tej jednostce zależnej do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia ujmowanego metodą praw własności.

Grupa zastosuje nowy standard nie wcześniej niż z dniem ustalonym przez Unię Europejską jako data wejścia w życie tego standardu. Aktualnie Komisja Europejska postanowiła odroczyć formalną procedurę zatwierdzenia standardu.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu.

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2012-2014)

W dniu 25 września 2014 r. w wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono drobne poprawki do następujących 4 standardów:

- MSSF 5 Aktywa przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana, w zakresie przeklasyfikowania aktywów lub grupy do zbycia z „przeznaczonych do sprzedaży” do „posiadanych w celu przekazania właścicielom” i odwrotnie,
- MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnienia, m.in. w zakresie zastosowania zmian do MSSF 7 odnośnie kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych do śródrocznych skróconych sprawozdań finansowych,
- MSR 19 Świadczenia pracownicze, w zakresie waluty „obligacji korporacyjnych wysokiej jakości” wykorzystywanych do ustalenia stopy dyskonta,
- MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa, w zakresie doprecyzowania, w jaki sposób wskazać, że ujawnienia wymagane przez par. 16A MSR 34 zostały zamieszczone w innym miejscu raportu śródrocznego.

Mają one zastosowanie przeważnie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później. Grupa zastosuje zmienione standardy w zakresie dokonanych zmian od 1 stycznia 2016 r., chyba że przewidziano inny okres ich wejścia w życie. Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, z wyjątkiem poprawki do MSR 34, która może skutkować dodatkowymi ujawnieniami w śródrocznych sprawozdaniach finansowych Grupy.

- Zmiany w MSR 1: Inicjatywa w sprawie ujawnień

W dniu 18 grudnia 2014 roku w ramach dużej inicjatywy mającej na celu poprawę prezentacji i ujawnień w raportach finansowych opublikowano zmiany do MSR 1. Zmiany te mają służyć dalszemu zachęcaniu jednostek do stosowania profesjonalnego osądu w określaniu jakie informacje ujawnić w ich sprawozdaniach finansowych. Przykładowo, zmiany doprecyzowują, że istotność dotyczy całości sprawozdań finansowych oraz, że zawarcie nieistotnych informacji może zredukować użyteczność ujawnień stricte finansowych. Ponadto, zmiany doprecyzowują, że jednostki powinny stosować profesjonalny osąd przy określaniu w jakim miejscu i w jakiej kolejności prezentować informacje przy ujawnianiu informacji finansowych.

Opublikowanym zmianom towarzyszy też projekt zmian do MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych, który zwiększa wymogi ujawnień odnośnie przepływów z działalności finansowej oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów jednostki.

Zmiany mogą być zastosowane niezwłocznie, a obowiązkowo dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Grupa zastosuje zmiany od 1 stycznia 2016 roku, a ich skutkiem może być zmiana zakresu i/lub formy ujawnień prezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

- Zmiany w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28: Jednostki inwestycyjne: zastosowanie wyjątku z konsolidacji

Zmiany w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 zostały opublikowane w dniu 18 grudnia 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Ich celem jest doprecyzowanie wymogów w zakresie rachunkowości jednostek inwestycyjnych.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 12: Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu niezrealizowanych strat.

Zmiany w MSR 12 zostały opublikowane w dniu 19 stycznia 2016 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później. Ich celem jest doprecyzowanie wymogów w zakresie ujmowania aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczących dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różni się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, interpretacji oraz zmian do nich,

które na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania przez UE:

- MSSF 9 Instrumenty finansowe opublikowany w dniu 24 lipca 2014 roku,
- MSSF 14 Regulatory Deferral Accounts opublikowany w dniu 30 stycznia 2014 roku,
- MSSF 15 Przychody z umów z klientami opublikowany w dniu 28 maja 2014 roku,
- MSSF 16 Leasing opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 roku,
- Zmiany w MSSF 10 i MSR 28: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem opublikowane w dniu 11 września 2014 roku,
- Zmiany w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28: Jednostki inwestycyjne: zastosowanie wyjątku z konsolidacji opublikowane w dniu 18 grudnia 2014 roku,
- Zmiany w MSR 12: Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu niezrealizowanych strat opublikowany w dniu 19 stycznia 2016 roku.

8. Istotne zasady rachunkowości

8.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Fabryk Mebli FORTE S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone każdorazowo za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez Jednostkę Dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba, że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Jednostka Dominująca ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

8.2. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

8.3. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji jednostki dominującej w danym okresie sprawozdawczym.

8.4. Leasing**Grupa jako leasingobiorca**

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania środka trwałego. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub szacowany okres użytkowania.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jako leasingodawca

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Grupa jako leasingodawca zawiera umowy na wynajem lokali w nieruchomościach inwestycyjnych. Wpłaty z tytułu takich umów ujmowane są na bieżąco w przychodach w rachunku zysków i strat.

8.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów kosztów finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;

- Möbelvertrieb Forte GmbH – EUR – 4,2615
- Forte Möbel AG – CHF – 3,9394

- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na dzień kończący każdy miesiąc.

- Möbelvertrieb Forte GmbH – EUR – 4,1848
- Forte Möbel AG – CHF – 3,9341

Różnice kursowe powstałe z przeliczenia na walutę prezentacji ujmowane są bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

8.6. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu środków trwałych są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia takiego środka. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Pozostałe koszty finansowe ujmowane są jako koszt okresu.

8.7. Odprawy emerytalne

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą.

Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i stopy wzrostu płac. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Koszty świadczeń są podzielone na następujące składniki:

- koszty bieżącego zatrudnienia (zmiana rezerw wynikająca z narastania zobowiązań w ciągu okresu wynikającego z przyrastania stażów pracy oraz wieku pracowników)
- koszty odsetkowe (przyrost zobowiązań związany ze stopą procentową; jest produktem wartości zobowiązań z początku roku i stopy procentowej użytej do dyskonta)
- zysk/strata aktuarialna jest to zmiana wynikająca z różnic pomiędzy przyjętymi założeniami a ich realizacją oraz ze zmiany przyjętych do wyliczeń parametrów i założeń

Grupa prezentuje dwa pierwsze składniki kosztów określonych świadczeń w wynik finansowy.

Przeszacowania ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostają natychmiast odzwierciedlone w zyskach zatrzymanych i nie będą podlegać przeniesieniu do rachunku zysków i strat.

8.8. Płatności w formie akcji własnych

Transakcje rozliczane w instrumentach kapitałowych

Koszt transakcji rozliczanych z pracownikami w instrumentach kapitałowych jest wyceniany przez odniesienie do wartości godziwej na dzień przyznania praw. Wartość godziwa ustalana jest przez niezależnego rzeczoznawcę w oparciu o model Blacka - Scholesa. Przy wycenie transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych uwzględnia się wyłącznie czynniki rynkowe.

Koszt transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych jest ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego w okresie, w którym spełnione zostały warunki dotyczące efektywności/wyników, kończącym się w dniu, w którym określone pracownicy zdobędą pełne uprawnienia do świadczeń („dzień nabycia praw”). Skumulowany koszt ujęty z tytułu transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych na każdy dzień bilansowy do dnia nabycia praw odzwierciedla stopień upływu okresu nabywania praw oraz liczbę nagród, do których prawa – w opinii Zarządu jednostki dominującej na ten dzień, opartej na możliwie najlepszych szacunkach liczby instrumentów kapitałowych – zostaną ostatecznie nabyte.

Żadne koszty nie są ujmowane z tytułu nagród, do których prawa nie zostaną ostatecznie nabyte, z wyjątkiem nagród, w przypadku których nabycie praw zależy od warunków rynkowych, które są traktowane jako nabyte bez względu na fakt spełnienia uwarunkowań rynkowych, pod warunkiem spełnienia wszystkich innych warunków dotyczących efektywności.

W przypadku modyfikacji warunków przyznawania nagród rozliczanych w instrumentach kapitałowych, w ramach spełnienia wymogu minimum ujmuje się koszty, jak w przypadku gdyby warunki te nie uległy zmianie. Ponadto, ujmowane są koszty z tytułu każdego wzrostu wartości transakcji w wyniku modyfikacji, wycenione na dzień zmiany.

W przypadku anulowania nagrody rozliczanej w instrumentach kapitałowych, jest ona traktowana w taki sposób, jakby prawa do niej zostały nabyte w dniu anulowania, a wszelkie jeszcze nieujęte koszty z tytułu nagrody są niezwłocznie ujmowane. Jednakże w przypadku zastąpienia anulowanej nagrody nową nagrodą – określoną jako nagroda zastępcza w dniu jej przyznania, nagroda anulowana i nowa nagroda są traktowane tak, jakby stanowiły modyfikację pierwotnej nagrody, tj. w sposób opisany w paragrafie powyżej. W bieżącym okresie sprawozdawczym oraz w okresie porównywalnym nie rozliczano transakcji w instrumentach kapitałowych.

Rozważający wpływ wyemitowanych opcji jest uwzględniany przy ustalaniu wielkości zysku przypadającego na jedną akcję jako dodatkowe rozwodnienie akcji.

8.9. Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

8.10. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione

są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów. Grupa kwalifikuje do środków trwałych nadane w drodze decyzji administracyjnej prawo wieczystego użytkowania gruntów, które traktowane jest na równi z gruntem nabytym uznając, iż spełnia ono definicję aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Rok 2015	Rok 2014
Budynki i budowle	25 – 50 lat	25 – 50 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 50 lat	5 – 50 lat
Urządzenia biurowe	3 – 10 lat	3 – 10 lat
Środki transportu	5 – 10 lat	5 – 10 lat
Komputery	3 – 5 lat	3 – 5 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	5 – 10 lat	5 – 10 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

8.11. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa składnika aktywów obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym powstały.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy/ wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

8.12. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac badawczych i rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne

wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest ograniczony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujemnie się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Inne
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	5 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy - metodą liniową.	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

8.13. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów,

chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

8.14. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa przeznaczone do zbycia (lub grupa do zbycia) prezentowana jest w osobnej pozycji aktywów. Jeżeli z grupą do zbycia związane są zobowiązania jakie będą przekazane w transakcji sprzedaży łącznie z grupą do zbycia, zobowiązania te prezentowane są jako osobna pozycja zobowiązań.

8.15. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

Materiały	– w cenie nabycia ustalonej metodą średniej ważonej;
Produkty gotowe i produkty w toku	– koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego;
Towary	– w cenie nabycia ustalonej metodą średniej ważonej.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

8.16. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe nabyte w celu generowania zysku dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny są klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Instrumenty pochodne są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są to instrumenty wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są do aktywów obrotowych.

Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub wydzielenie wbudowanych instrumentów pochodnych jest wyraźnie zakazane. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki udzielone i należności

Pożyczki udzielone i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji sprzedaży, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, odnosi się na kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się do rachunku zysków i strat jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniony w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

8.17. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy

początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i – w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej – amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży, chyba że w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

8.18. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do rachunku zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

8.19. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to kontrakty walutowe typu forward oraz zerokosztowe strategie opcyjne. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe na dzień bilansowy wyceniane są do wartości godziwej. Zysk lub stratę ujmuje się wówczas w rachunku zysków i strat, chyba, że dany instrument pochodny został wyznaczony jako instrument zabezpieczający w rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku moment wykazania zysku lub straty zależy od charakteru powiązania zabezpieczającego.

Instrumenty pochodne prezentuje się jako aktywa, gdy ich wartość per saldo jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość per saldo jest ujemna.

8.20. Rachunkowość zabezpieczeń

Jednostka Dominująca Grupy stosuje metodę rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, która polega na zabezpieczeniu planowanych przychodów ze sprzedaży, z którymi wiąże się ryzyko walutowe wpływające na rachunek zysków i strat i których prawdopodobieństwo wystąpienia jest wysoce prawdopodobne.

Głównym celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie przychodów operacyjnych przed zmianami kursu walutowego między datą powstania ekspozycji walutowej i transakcji zabezpieczającej, a datą realizacji ekspozycji i transakcji zabezpieczającej.

Jednostka Dominująca Grupy stosuje do zabezpieczenia przyszłych transakcji walutowych:

a/ kontrakty forward,

b/ symetryczne strategie opcyjne.

Instrumenty zabezpieczające są co do zasady utrzymywane do daty zapadalności. W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli zajdzie uzasadniona potrzeba, Spółka może podjąć decyzję o rolowaniu instrumentu zabezpieczającego.

Zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zalicza się, się do kapitałów własnych Grupy w pozycji kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym w pozycji przychody ze sprzedaży - dla części efektywnej oraz zyski (straty) z pochodnych instrumentów finansowych – dla części nieefektywnej.

Jednostka Dominująca w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Nie rzadziej niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na dzień kończący rok obrotowy, dokonuje się oceny efektywności prospektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna- porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

Efektywność uznaje się za wysoką o ile mieści się w przedziale 80% - 125%.

Jednostka Dominująca zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, zrealizowany lub gdy nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń oraz gdy jednostka unieważni powiązanie zabezpieczające. Wówczas skumulowane zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego ujęte w kapitałach pozostają w nich do momentu zajścia planowanej transakcji. Jeżeli transakcja nie będzie realizowana, skumulowany wynik netto ujęty w kapitałach przenoszony jest niezwłocznie do rachunku zysków i strat.

8.21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 1 do 3 miesięcy, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są spisywane do rachunku zysków i strat w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

8.22. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nie przekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

8.23. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania kosztu metodą efektywnej stopy procentowej.

8.24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako pozostałe koszty lub przychody operacyjne.

Zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

8.25. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

9. Informacje dotyczące segmentów działalności

Od 1 stycznia 2009 obowiązuje nowy MSSF 8 „Segmenty operacyjne”. Zgodnie z wymogami niniejszego standardu, należy identyfikować segmenty operacyjne w oparciu o wewnętrzne raporty dotyczące tych elementów Grupy, które są regularnie weryfikowane przez osoby decydujące o przydzieleniu zasobów do danego segmentu i oceniające jego wyniki finansowe.

Wewnętrzne analizy i raporty dla potrzeb zarządczych Jednostki Dominującej w Grupie bazują na geograficznych kierunkach sprzedaży. Zasadniczo do każdego kierunku sprzedaży jest przypisana osoba, która bezpośrednio odpowiada za realizację planów sprzedaży oraz wyniki finansowe.

W związku z tym, iż dla kierunków sprzedaży nie ma możliwości uzyskania oddzielnych informacji finansowych, które podlegałyby obowiązkowi ujawnienia, Zarząd Jednostki Dominującej podjął decyzję o nie wydzielaniu segmentów operacyjnych w rozumieniu MSSF 8.

10. Sezonowość działalności

W przychodach ze sprzedaży Grupy w skali roku obserwowana jest sezonowość.

Poniżej zaprezentowano wartość przychodów ze sprzedaży osiągnięte na przestrzeni ostatnich dwóch lat:

	Przychody ze sprzedaży produktów, materiałów, towarów i usług	Przychody ze sprzedaży- udział %
I kwartał 2015	255 770	26,80%
II kwartał 2015	190 922	20,01%
III kwartał 2015	224 158	23,49%
IV kwartał 2015	283 425	29,70%
Razem 2015	954 275	
I kwartał 2014	212 043	25,78%
II kwartał 2014	190 749	23,20%
III kwartał 2014	189 172	23,00%
IV kwartał 2014	230 450	28,02%
Razem 2014	822 414	100,00%

11. Przychody i koszty**11.1. Przychody ze sprzedaży i struktura geograficzna**

Przychody ze sprzedaży	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12.2014
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów:	947 694	814 366
- produkty	930 313	799 839
- towary	9 858	8 609
- materiały	7 523	5 918
Przychody ze sprzedaży usług:	6 581	8 048
Przychody netto ze sprzedaży, ogółem	954 275	822 414
Struktura geograficzna :		
- kraj	158 970	144 540
- eksport	795 305	677 874
Przychody netto ze sprzedaży, ogółem	954 275	822 414
- w tym od jednostek powiązanych	4 424	10 925

Informacje o wiodących klientach

Największymi odbiorcami wyrobów Grupy FORTE jest Roller GmbH (Niemcy) oraz Grupa Steinhoff International (Francja). Udziały obrotów każdego z ww. odbiorców przekroczyły 10% przychodów Grupy ogółem. Brak formalnych powiązań odbiorców z Grupą.

11.2. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12.2014
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	255	681
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-	39
Aktualizacja wyceny nieruchomości inwestycyjnych	1 422	106
Dotacje	117	268
Darowizny i odszkodowania	4 274	881
Pozostałe	437	437
Pozostałe przychody operacyjne, ogółem	6 505	2 412

11.3. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12.2014
Utworzenie odpisów aktualizujących	113	588
Likwidacja oraz odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych	190	11
Złomowanie zapasów	5 944	2 613
Darowizny	321	722
Kary i odszkodowania	4 352	369
Koszty związane z usuwaniem szkód	2 231	195
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych	1 141	356
Koszty świadczeń pracowniczych	307	332
Niedobory inwentaryzacyjne	2 233	153
Pozostałe	393	231
Pozostałe koszty operacyjne, ogółem	17 225	5 570

11.4. Przychody finansowe

Przychody finansowe	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Dywidendy od jednostek powiązanych nie objętych konsolidacją	363	25
Odsetki	947	1 650
Pozostałe	7	-
Przychody finansowe, ogółem	1 317	1 675

11.5. Koszty finansowe

Koszty finansowe	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Odsetki od kredytów i leasingu	1 116	847
Prowizje od kredytów	72	80
Różnice kursowe od aktywów i zobowiązań finansowych	1 673	1 235
Pozostałe	28	26
Koszty finansowe, ogółem	2 889	2 188

11.6. Koszty według rodzajów

Koszty według rodzajów	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Amortyzacja	19 688	16 837
Zużycie materiałów i energii	459 201	403 961
Usługi obce	177 264	158 040
Podatki i opłaty	8 206	8 097
Wynagrodzenia	130 050	117 365
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	29 724	27 002
Pozostałe koszty rodzajowe	9 090	6 600
	833 223	737 902
Zmiana stanu zapasów produktów i rozliczeń międzyokresowych	3 761	(20 785)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(4 671)	(1 651)
Koszty sprzedaży	(200 267)	(166 673)
Koszty ogólnego zarządu	(36 864)	(34 716)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	595 182	514 077
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	13 083	10 186
Koszt własny sprzedaży	608 265	524 263

11.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat

Koszty amortyzacji w rachunku zysków i strat	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Koszty amortyzacji ujęte w:		
Koszcie własnym sprzedaży	15 197	12 880
Kosztach sprzedaży	2 405	2 565
Kosztach ogólnego zarządu	2 086	1 392
Koszt amortyzacji, ogółem	19 688	16 837

11.8. Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Koszty świadczeń pracowniczych ujęte w:		
Koszcie własnym sprzedaży	96 951	88 685
Kosztach sprzedaży	33 258	31 447
Kosztach ogólnego zarządu	29 565	24 235
Koszty świadczeń pracowniczych, ogółem	159 774	144 367

12. Podatek dochodowy**12.1. Obciążenie podatkowe**

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawiają się następująco:

Podatek dochodowy	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Bieżący podatek dochodowy		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	19 962	20 312
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(6)	2
Odroczony podatek dochodowy		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(5 487)	(543)
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	14 469	19 771

Grupa w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywo i rezerwę na odroczony podatek prezentuje per saldo.

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 Jednostka Dominująca rozwiązała rezerwę na podatek odroczony w kwocie 5 599 tys. zł., dotyczący różnicy pomiędzy bilansową i podatkową wartością aktywów wniesionych aportem do spółki zależnej ANTWERP Sp. z o.o. –XXXIV – S.K.A. Powodem rozwiązania rezerwy na podatek odroczony jest ustanie przesłanek do tworzenia rezerwy w związku ze zrównaniem wartości podatkowych i bilansowych aktywów na skutek transakcji aportowej.

12.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawia się następująco:

Efektywna stawka podatkowa	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2015	31.12. 2014
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem	98 842	94 923
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2014: 19%)	18 780	18 035
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(6)	-
Różnice przejściowe z lat ubiegłych	(5 599)	-
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	524	912
Przychody niebędące podstawą do opodatkowania	(360)	(110)
Efekt różnic w stawkach podatkowych jednostek zależnych prowadzących działalność w innym systemie podatkowym	981	831
Nieujęte straty podatkowe	65	22
Pozostałe	84	81
 Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 14,64 % (2014: 20,83%)	 14 469	 19 771
 Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	 14 469	 19 771
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	-	-
	14 469	19 771

Efektywna stawka podatkowa jednostki zależnej, prowadzącej działalność w innym systemie podatkowym wynosi: MV Forte GmbH (Niemcy) – 30,5%.

12.3. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Odroczony podatek dochodowy		Skonsolidowany bilans		Skonsolidowany rachunek zysków i strat	
		Stan na dzień		Za okres sprawozdawczy zakończony	
Pozycja bilansu	Tytuł różnicy przejściowej	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego					
Rzeczowe aktywa trwałe	Przeszacowanie środków trwałych	14 123	17 980	(3 936)	760
Rzeczowe aktywa trwałe	Ulga inwestycyjna	135	182	(47)	(46)
Rzeczowe aktywa trwałe	Odpis aktualizujący środki trwałe	(1)	(1)	-	69
Należności/Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	Różnice kursowe	(730)	(194)	(536)	(196)
Rozliczenia międzyokresowe	Rozliczenia międzyokresowe	(3 012)	(2 909)	(103)	(1 167)
Aktywa finansowe	Odpis aktualizujący udziały	(81)	(78)	(3)	(2)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Aktualizacja wartości należności	(430)	(523)	93	(8)

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Odszkodowania	248	-	248	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności; Aktywa finansowe	Odsetki naliczone	5	4	1	(2)
Zapasy	Aktualizacja wartości zapasów	(519)	(576)	57	459
Zapasy, Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Przychody na warunkach Incoterms DDP i DAP	(837)	(780)	23	60
Rozliczenia międzyokresowe	Rezerwa na koszty transportu	129	125	4	10
Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwy na odprawy emerytalne	(180)	(122)	(58)	(63)
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	Rezerwa na bonusy	(2 828)	(1 690)	(1 138)	(241)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Wynagrodzenia i narzuty na wynagrodzenia	(765)	(664)	(101)	(79)
Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	Krótkoterminowe inwestycje finansowe	-	-	-	(106)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Zobowiązania przeterminowane powyżej 30 dni	(65)	(64)	(1)	(18)
	Pozostałe	1 267	1 329	10	27
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego od rachunkowości zabezpieczeń		1 078	927	-	-
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego od świadczeń emerytalno-		(475)	(521)	-	-
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego ogółem		7 062	12 425	(5 487)	(543)

Podatek odroczony w wysokości (45) tys. zł. dotyczący świadczeń pracowniczych i (151) tys. zł. dotyczący rachunkowości zabezpieczeń, został odniesiony bezpośrednio na kapitały.

13. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. W związku z powyższym, należności netto na dzień 31 grudnia 2015 roku wynoszą 34 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2014 roku: należności netto w wysokości 671 tys. zł.).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Środki trwałe wniesione do Funduszu, razem	-	-
Pożyczki udzielone pracownikom	1 729	1 666
Środki pieniężne	1 525	1 839
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(3 220)	(2 834)
Saldo po skompensowaniu	34	671
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	3 294	2 921

14. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Jednostki Dominującej, przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy, przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu

(skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

Za okres sprawozdawczy zakończony		
	31.12.2015	31.12.2014
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	84 373	75 168
Strata na działalności zaniechanej	-	-
Zysk (strata) netto	84 373	75 168
Zysk (strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	84 373	75 168

Stan na dzień		
	31.12.2015	31.12.2014
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	23 781 084	23 751 084
Wpływ rozwodnienia:		
Obligacje zamienne na akcje	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	23 781 084	23 751 084

Zysk (strata) na jedną akcję przypadający Akcjonariuszom Spółki na koniec okresu (w złotych)	31.12.2015	31.12.2014
– podstawowy	3,55	3,16
– rozwodniony	3,55	3,16

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

15. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Zarząd Jednostki Dominującej będzie proponował wypłatę dywidendy za 2015 rok, przeznaczając na to część zysku wygenerowanego w tym okresie. Na moment publikacji niniejszego sprawozdania, Zarząd Jednostki Dominującej nie przedstawił jeszcze szczegółów dotyczących wypłaty dywidendy.

Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 19 maja 2015 roku została podjęta decyzja o podziale zysku netto Spółki Dominującej za rok obrotowy 2014 w wysokości 74 612 tysięcy zł. z przeznaczeniem kwoty 47 502 tysiące zł. na wypłatę dywidendy oraz kwoty 27 110 tysięcy zł. na kapitał zapasowy. Wysokość dywidendy przypadającej na jedną akcję wyniosła 2 zł. Dzień prawa do dywidendy ustalono na 27 maja 2015 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 11 czerwca 2015 roku

16. Leasing

16.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Grupa jako leasingobiorca na dzień 31 grudnia 2015 roku posiada umowy leasingu finansowego maszyn, urządzeń oraz środków transportu z opcją zakupu. Zabezpieczeniem przedmiotu leasingu są weksle in blanco.

Okresy, na jakie zostały zawarte umowy leasingu wynoszą: 60 miesięcy dla maszyn i urządzeń oraz 25 miesięcy dla środków transportu oraz 50 miesięcy dla serwerów.

Wartość resztową ustalono w przedziale od 0,05% do 0,17% wartości początkowej przedmiotów leasingu dla maszyn i urządzeń, ok. 14% w przypadku budynków oraz 1% dla środków transportu oraz serwerów.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe przedstawiają się następująco:

Opłaty minimalne	31.12.2015	31.12.2014
------------------	------------	------------

W okresie 1 roku	1 071	1 357
W okresie od 1 do 2 lat	1 265	1 265
W okresie od 2 do 5 lat	9	1 440
Powyżej 5 lat	-	-
Minimalne opłaty leasingowe, ogółem	2 345	4 062
Minus koszty finansowe	(115)	(246)
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	2 230	3 816
Krótkoterminowe	999	1 219
Długoterminowe	1 231	2 597

16.2. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Grupa zawarła w roku sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 roku umowy leasingu operacyjnego środków transportu. Okres trwania umów wynosi 24 lub 36 miesięcy, wartość resztową skalkulowano na 30-35 % wartości początkowej przedmiotów leasingu.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	31.12.2015	31.12.2014
W okresie 1 roku	326	368
W okresie od 1 do 5 lat	200	269
Powyżej 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe, ogółem	526	637

16.3. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Grupa zawarła w roku sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 roku umowy leasingu operacyjnego dotyczące najmu lokali handlowych w obiekcie we Wrocławiu przy ul. Brücknera 25-43, w Przemyśle przy ul. Bakończyckiej oraz w Bydgoszczy przy ul. Poznańskiej.

Większość umów zawartych jest na czas nieokreślony z 3 miesięcznym okresem wypowiedzenia.

Najkrótsza umowa na czas określony zawarta została do lutego 2016 r.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
W okresie 1 roku	1 517	1 388
W okresie od 1 do 5 lat	2 031	2 835
Powyżej 5 lat	-	-
Przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych, ogółem	3 548	4 223

17. Świadczenia pracownicze

17.1. Programy akcji pracowniczych

Szczegółowy opis programu motywacyjnego znajduje się w notcie 38.5.

17.2. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	Na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Stopa dyskontowa (%)	2,9%	2,3%

Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5%	2,5%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	11,9-14,8%	11,4-13,7%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,5%	3,5%

		Zmiana stanu
Rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe	2015	2014
Stan na 1 stycznia	3 491	2 717
Różnice kursowe z przeliczenia	1	3
Koszty odsetkowe	78	104
Koszty bieżącego zatrudnienia	361	273
Koszty przeszłego zatrudnienia i ograniczenia programu świadczeń	-	-
Wypłacone świadczenia	(132)	(45)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń demograficznych	(7)	16
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń ekonomicznych	(211)	516
Aktuarialny zysk/(strata) z różnic pomiędzy założeniami a realizacją	(19)	(93)
Zyski/straty z rozliczenia programu świadczeń	-	-
Stan na 31 grudnia	3 562	3 491
W tym:		
długoterminowa	3 440	3 324
krótkoterminowa	122	167

Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe została ujęta w pozycji zobowiązania krótkoterminowe / rezerwy i rozliczenia międzyokresowe.

Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach:

	2015	2014
Koszty świadczeń:		
Koszty bieżącego zatrudnienia	(361)	(273)
Koszt odsetkowy	(78)	(104)
Składniki kosztów programu ujęte w wyniku finansowym:	(439)	(377)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń demograficznych	7	(16)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń ekonomicznych	211	(516)
Aktuarialny zysk/(strata) z różnic pomiędzy założeniami a realizacją	19	93
Bieżące składniki kosztów programu ujęte w kapitałach własnych	237	(439)
Łączna kwota kosztów programu ujęta w kapitałach	676	(238)
Razem koszty roku:	(202)	(816)

Zgodnie z MSR 19 poniżej zaprezentowano wrażliwość zobowiązań na zmiany stopy dyskontowej i stopy wzrostu wynagrodzeń. Przyjęto wzrost i spadek stóp o 0,5%:

Założenia	% zmiana	Wpływ na rezerwę na świadczenia emerytalne i rentowe
Stopa dyskontowa (%)	0,5%	(161)
	(0,5%)	175
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0,5%	189
	(0,5%)	(176)

18. Rzeczowe aktywa trwałe

	Na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Grunty	14 986	12 772
Budynki i budowle	84 204	79 213
Urządzenia techniczne i maszyny	112 631	96 362
Środki transportu	7 573	7 185
Pozostałe środki trwałe	4 845	3 851
Środki trwałe w budowie	35 164	17 626
Rzeczowe aktywa trwałe, ogółem	259 403	217 009

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	12 772	79 213	96 362	7 185	3 851	17 626	217 009
Zwiększenia stanu	3 499	11 193	32 621	2 078	1 503	62 609	113 503
W tym leasing finansowy	-	-	-	134	-	-	134
Przeklasyfikowane z wartości niematerialnych do środków trwałych	-	-	-	-	-	-	-
Inne zmniejszenia , w tym:	(1 285)	(7 606)	(5 705)	(628)	(74)	(45 071)	(60 369)
<i>sprzedaż</i>	-	-	(3 918)	(17)	-	-	(3 935)
<i>likwidacja</i>	-	(357)	(1 787)	(611)	(74)	-	(2 829)
<i>aport</i>	(1 285)	(7 249)	-	-	-	-	(8 534)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia składników majątku	-	4 284	3 354	596	18	-	8 252
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	(1 100)	-	-	-	(1 100)
Odwrocenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości odniesionego w rachunek zysków i strat	-	-	1 100	-	-	-	1 100
Odpis amortyzacyjny za okres	-	(2 880)	(14 001)	(1 652)	(453)	-	(18 986)
Korekta z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(6)	-	-	(6)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	14 986	84 204	112 631	7 573	4 845	35 164	259 403
Na dzień 1 stycznia 2015 roku							
Wartość brutto	12 772	104 206	201 285	15 995	6 580	17 626	358 464
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(24 993)	(104 923)	(8 810)	(2 729)	-	(141 455)
Wartość netto	12 772	79 213	96 362	7 185	3 851	17 626	217 009
Na dzień 31 grudnia 2015 roku							
Wartość brutto	14 986	107 793	228 201	17 450	8 014	35 164	411 608
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(23 589)	(115 570)	(9 877)	(3 169)	-	(152 205)
Wartość netto	14 986	84 204	112 631	7 573	4 845	35 164	259 403

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	12 772	76 657	79 086	6 438	3 930	9 705	188 588
Zwiększenia stanu	-	5 489	28 928	2 639	280	40 567	77 903
W tym leasing finansowy	-	-	921	987	-	-	1 908
Przeklasyfikowane z wartości niematerialnych do środków trwałych	-	-	-	-	-	-	-

Inne zmniejszenia	-	(37)	(3 379)	(1 164)	(19)	(32 646)	(37 245)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia składników majątku	-	10	2 750	827	17	-	3 604
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	-	-	-
Odwrocenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości odniesionego w rachunek zysków i strat	-	-	365	-	-	-	365
Odpis amortyzacyjny za okres	-	(2 906)	(11 388)	(1 563)	(360)	-	(16 217)
Korekta z tytułu różnic kursowych	-	-	-	8	3	-	11
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	12 772	79 213	96 362	7 185	3 851	17 626	217 009
Na dzień 1 stycznia 2014 roku							
Wartość brutto	12 772	98 754	175 736	14 512	6 316	9 705	317 795
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(22 097)	(96 650)	(8 074)	(2 386)	-	(129 207)
Wartość netto	12 772	76 657	79 086	6 438	3 930	9 705	188 588
Na dzień 31 grudnia 2014 roku							
Wartość brutto	12 772	104 206	201 285	15 995	6 580	17 626	358 464
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(24 993)	(104 923)	(8 810)	(2 729)	-	(141 455)
Wartość netto	12 772	79 213	96 362	7 185	3 851	17 626	217 009

Rzeczowe aktywa trwałe ogółem pozostające w dyspozycji Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku osiągnęły wartość 259 403 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 217 009 tys. zł.). Składały się na nie wyżej wykazane kwoty.

Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2015 roku przez Grupę na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją wykupu wynosi 3 194 tys. zł., z czego 737 tys. zł. dotyczy leasingu maszyn i urządzeń, 2 360 tys. zł. leasingu środków transportu oraz 97 tys. zł. leasingu pozostałych środków trwałych (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 4 744 tys. zł.).

Grunty i budynki o wartości bilansowej 79 215 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 74 745 tys. zł.) objęte są hipotekami ustanowionymi w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 30 - oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki).

Dodatkowo maszyny i urządzenia o wartości bilansowej 46 749 tys. zł. objęte są zastawem rejestrowym (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 17 973 tys. zł.).

W okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 83 tys. zł.).

Kupno i sprzedaż

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku Grupa dokonała zakupu środków trwałych o wartości 68 300 tys. zł. (w okresie porównawczym zakończonym 31 grudnia 2014: 43 345 tys. zł.) oraz sprzedała środki trwałe o wartości netto: 2 287 tys. zł. (w okresie porównawczym zakończonym 31 grudnia 2014: 619 tys. zł.).

Do najistotniejszych nakładów inwestycyjnych należy zaliczyć wydatki na budowę magazynu wysokiego składowania o powierzchni ponad 15 tys. m², nabycie linii produkcyjnej IMA, wiertarek BST, maszyn do rozkroju kartonów, budowę przedszkola zakładowego, modernizację hali produkcyjnej w Suwałkach, jak również modernizację parku maszynowego we wszystkich fabrykach Jednostki Dominującej.

Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2015 roku zobowiązania inwestycyjne Grupy wynoszą 1 584 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 1 315 tys. zł.). Kwota ta dotyczy głównie nakładów na środki trwałe w budowie oraz zakupu maszyn i urządzeń.

Odpisy z tytułu utraty wartości

Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych

2015

Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia

3

Utworzenie	1 100
Rozwiązanie	(1 100)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	3

19. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa zalicza do nieruchomości inwestycyjnych nieruchomości, których nie wykorzystuje na własne potrzeby prowadzonej działalności produkcyjnej i są one przez Grupę traktowane jako źródło przychodów z czynszów najmów długoterminowych.

Na dzień bilansowy w skład nieruchomości inwestycyjnych Grupy wchodzi: centra handlowe we Wrocławiu oraz w Bydgoszczy, kompleks hal magazynowych we Wrocławiu, nieruchomość w Przemysłu oraz lokal w Krakowie.

W związku z dokonaniem w 2015 roku aportem nieruchomości, Jednostka Dominująca zleciła ich wycenę niezależnemu rzeczoznawcy. Na skutek aktualizacji operatu szacunkowego nastąpiło zwiększenie wartości godziwej dotychczasowej nieruchomości inwestycyjnej we Wrocławiu przy ul. Brucknera o 1 422 tys. zł.

Dodatkowo Grupa dokonała zmiany klasyfikacji pozostałych nieruchomości wniesionych aportem do spółki zależnej. Nieruchomości zostały przeklasyfikowane ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych po raz pierwszy i wykazane w wartości godziwej. Wartość nieruchomości na skutek wyceny wzrosła o 17 654 tys. zł. Skutek przeszacowania tych nieruchomości do wartości godziwej został ujęty w pozostałych kapitałach z aktualizacji wyceny.

Zmiana wartości godziwej		
	2015	2014
Bilans otwarcia na początek okresu sprawozdawczego	48 068	47 962
Zwiększenia stanu (późniejsze wydatki)	23 592	106
- nakłady na modernizację	97	-
- przeklasyfikowanie z środków trwałych	4 420	-
- przeszacowanie do wartości godziwej	19 075	106
Bilans zamknięcia na koniec okresu sprawozdawczego	71 660	48 068

Za okres sprawozdawczy zakończony		
	31.12.2015	31.12.2014
Przychody z tytułu czynszu z nieruchomości inwestycyjnej	2 399	2 623
Koszty z tytułu napraw i konserwacji w tym:	116	74
<i>koszty, które przynosiły przychody czynszowe w okresie</i>	<i>113</i>	<i>71</i>
<i>koszty, które nie przynosiły przychodów czynszowych w okresie</i>	<i>3</i>	<i>3</i>

Grupa nie posiada zobowiązań umownych dotyczących zakupu, budowy lub zagospodarowania nieruchomości inwestycyjnej, a także napraw, konserwacji i ulepszeń.

Hierarchia wartości godziwej

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2015 roku została ustalona na podstawie operatów szacunkowych sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

Do wyceny nieruchomości zabudowanych zastosowano podejście dochodowe metodą inwestycyjną z wykorzystaniem techniki kapitalizacji prostej.

Przeprowadzono analizę danych nieobserwowalnych takich jak stawka czynszu dzierżawnego za wynajem powierzchni handlowej i produkcyjno-magazynowej w danej okolicy. Ustalono możliwą do uzyskania stawkę czynszu miesięcznego w zależności od rodzaju zabudowy i lokalizacji; stawki czynszu dla powierzchni produkcyjno – magazynowej kształtowały się w granicach od 2 do 18 zł/m², natomiast dla powierzchni handlowych 45-53 zł/m². Współczynnik kapitalizacji został określony na podstawie rynku kapitałowego 10,64%.

Do określenia wartości godziwej gruntów zastosowano podejście porównawcze metodą korygowania ceny średniej lub metodą porównania parami (w przypadku Przemysłu).

Przy zastosowaniu metody korygowania ceny średniej wartość godziwa wzrasta wraz ze wzrostem stawki czynszu i spadkiem współczynnika kapitalizacji. Metoda porównania parami sprowadza się do określenia wartości godziwej nieruchomości przez porównanie jej z co najmniej trzema podobnymi nieruchomościami, które były przedmiotem obrotu rynkowego.

Nie doszło do zmiany w technice wyceny w stosunku do okresu porównawczego.

Hierarchia wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2015 roku kształtowała się następująco:

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość godziwa na dzień 31.12.2015
Nieruchomość we Wrocławiu	-	-	31 279	31 279
Nieruchomość w Bydgoszczy	-	-	18 308	18 308
Nieruchomość w Przemyśle	-	-	15 730	15 730
Nieruchomość w Krakowie	-	-	6 343	6 343
				71 660

20. Wartości niematerialne

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Patenty i licencje	464	447
Pozostałe wartości niematerialne	15 285	15 279
Zakończone prace rozwojowe	660	840
Inwestycje rozpoczęte	-	-
Razem	16 409	16 566

	Patenty i licencje	Pozostałe	Zakończone prace rozwojowe	Inwestycje rozpoczęte	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2015 roku	447	15 279	840	-	16 566
Zwiększenia stanu	203	-	330	-	533
Zmniejszenia stanu	-	(457)	-	-	(457)
Odpis amortyzacyjny za okres	(186)	(6)	(510)	-	(702)
Przeklasyfikowanie wartości niematerialnych	-	-	-	-	-
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia	-	469	-	-	469
Eliminacja umorzenia wskutek przeklasyfikowania	-	-	-	-	-
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	464	15 285	660	-	16 409
Na dzień 1 stycznia 2015 roku					
Wartość brutto	5 569	16 570	1 657	-	23 796
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 122)	(1 291)	(817)	-	(7 230)
Wartość netto	447	15 279	840	-	16 566
Na dzień 31 grudnia 2015 roku					
Wartość brutto	5 722	16 113	1 987	-	23 872
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 308)	(828)	(1 327)	-	(7 463)
Wartość netto	464	15 285	660	-	16 409

	Patenty i licencje	Pozostałe	Zakończone prace rozwojowe	Inwestycje rozpoczęte	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2014 roku	434	15 284	914	-	16 632
Zwiększenia stanu	154	-	400	-	554
Zmniejszenia stanu	-	-	-	-	-
Odpis amortyzacyjny za okres	(141)	(5)	(474)	-	(620)

Przeklasyfikowanie wartości niematerialnych	-	-	-	-	-
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia	-	-	-	-	-
Eliminacja umorzenia wskutek przeklasyfikowania	-	-	-	-	-
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	447	15 279	840	-	16 566
Na dzień 1 stycznia 2014 roku					
Wartość brutto	5 415	16 570	1 257	-	23 242
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(4 981)	(1 286)	(343)	-	(6 610)
Wartość netto	434	15 284	914	-	16 632
Na dzień 31 grudnia 2014 roku					
Wartość brutto	5 569	16 570	1 657	-	23 796
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 122)	(1 291)	(817)	-	(7 230)
Wartość netto	447	15 279	840	-	16 566

Wartości niematerialne pozostające w dyspozycji Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku osiągnęły wartość 16 409 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 16 566 tys. zł.). Składały się na nie wyżej wykazane kwoty. Wartości niematerialne zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2015 nie wystąpiły (na dzień 31 grudnia 2014 roku: nie wystąpiły).

Nakłady na prace badawcze i rozwojowe

Grupa w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 roku poniosła 1 418 tys. zł. nakładów na prace badawczo – rozwojowe, ujętych w kosztach ogólnych rachunku zysków i strat (w roku 2014: 717 tys. zł.).

Opis zabezpieczeń ustanowionych na wartościach niematerialnych:

Na wartościach niematerialnych Grupy nie są ustanowione żadne zabezpieczenia.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania

Jedynym składnikiem wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania jest znak towarowy.

Grupa nie była w stanie określić okresu użytkowania znaku, ponieważ nie istnieją żadne przewidywalne ograniczenia okresu, w jakim Grupa spodziewa się czerpać korzyści ekonomiczne ze sprzedaży pod znakiem FORTE.

W okresie sprawozdawczym nastąpiło w drodze aportu przeniesienie prawa własności znaku z Jednostki Dominującej do spółki zależnej ANTWERP Sp. z o.o. – XXXIV – Spółka komandytowo akcyjna. Dla potrzeb transakcji zlecono wycenę znaku do wartości godziwej niezależnym ekspertom. Metoda i założenia zastosowane do wyceny znaku zostały opisane poniżej.

Metoda wyceny

Wartość użytkowa znaku została oszacowana metodą zwolnienia z opłat licencyjnych. W metodzie tej wartość określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni opłat licencyjnych z uwzględnieniem umów licencyjnych zawartych na zasadach rynkowych dla porównywalnych marek. Zdaniem Grupy zastosowana metoda wyceny była zbliżona do metodologii testu na utratę wartości, dlatego też dodatkowy test nie był przeprowadzany.

Założenia do wyceny

Stawka opłat licencyjnych – zakres możliwych stawek licencyjnych znajduje się w przedziale: Europa Zachodnia 1%, Europa Środkowo Wschodnia 2,5%, kraj 2,5%

Koszt kapitału własnego – 8,45%

Stopa dyskonta – 10,8% - 11% w okresie projekcji

Stopa podatku dochodowego – 19%

Okres projekcji finansowych - od 1 kwietnia 2015 roku do 31 grudnia 2019 roku

Dla prognozy przychodów ze sprzedaży pod marką Forte za rok 2016, czyli okres objęty najbardziej aktualnym budżetem, przyjęto 11% wzrost przychodów.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, punktowa wartość Znaków Towarowych i prawa do korzystania z nich została oszacowana na 152 mln zł. Jest to wartość netto, tzn. nie uwzględniająca podatku VAT.

Wynik Oszacowania Wartości przy zastosowaniu podejścia dochodowego został przeanalizowany pod kątem wrażliwości względem trzech kluczowych założeń wejściowych: stawki opłaty licencyjnej, stopy dyskonta i stopy wzrostu po 31 grudnia 2019 roku.

21. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa nie posiadała aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży.

22. Długoterminowe aktywa finansowe

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Długoterminowe aktywa finansowe		
Akcje/ Udziały w spółkach zależnych nie notowanych na giełdzie nie objętych konsolidacją	334	329
Akcje i udziały pozostałe	3	3
Inne	-	-
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe		332
Należności długoterminowe	65	71
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	42	-
Inne	61	61
	505	464

Akcje i udziały w podmiotach zależnych wyłączonych z konsolidacji wyceniane są wg kosztu historycznego po pomniejszeniu o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Dane finansowe uzyskane ze spółek zależnych, których udziały nie zostały objęte opisami aktualizującymi, nie wskazują na wystąpienie utraty wartości udziałów, dlatego też nie przeprowadzono testów na utratę wartości udziałów w spółkach zależnych.

Udziały/akcje w jednostkach zależnych nie objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	Data objęcia kontroli/znaczącego o wpływu	Wartość akcji/udziałów wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów/akcji
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	16.04.1999	164	-	164
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	13.12.2002	96	-	96
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	10.08.2005	6	-	6
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	15.09.2005	63	-	63
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	17.11.2005	399	399	-
Forte Mobila S.r.l.	Spółka zależna	12.09.2008	12	12	-
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	12.05.2008	-	-	-
ANTWERP Sp. z o.o.	Spółka zależna	03.09.2015	5	-	5
RAZEM			745	411	334

Udziały/akcje w jednostkach zależnych nie objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	Data objęcia kontroli/znaczącego o wpływu	Wartość akcji/udziałów wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów/akcji
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	16.04.1999	164	-	164
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	13.12.2002	96	-	96
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	10.08.2005	6	-	6
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	15.09.2005	63	-	63
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	17.11.2005	399	399	-
Forte Mobila S.r.l.	Spółka zależna	12.09.2008	12	12	-
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	12.05.2008	-	-	-
RAZEM			740	411	329

Udziały Grupy w pozostałych jednostkach przedstawiają się następująco:

31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku

Nazwa Spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Wartość bilansowa udziałów
Meblopol Sp. z o.o.	Poznań	Handel	3
RAZEM			3

Udział procentowy aktywów, przychodów i wyniku spółek zależnych wyłączonych z konsolidacji na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawiał się następująco:

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	W sumie aktywów	W przychodach	W wyniku bieżącym
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	0,05%	0,04%	0,08%
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	0,07%	0,24%	0,47%
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	0,06%	0,13%	-0,05%
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	0,02%	0,21%	-0,05%
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	0,01%	0,00%	-0,06%
Forte Mobila S.r.l.	Spółka zależna	0,00%	0,00%	-0,10%
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,32%	1,45%	0,29%
ANTWERP Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,00%	0,00%	-0,01%

Udział procentowy aktywów, przychodów i wyniku spółek zależnych wyłączonych z konsolidacji na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiał się następująco:

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	W sumie aktywów	W przychodach	W wyniku bieżącym
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	0,04%	0,03%	0,15%
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	0,11%	0,22%	0,48%
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	0,07%	0,06%	0,11%
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	0,02%	0,09%	-0,15%
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	0,01%	0,04%	0,25%
Forte Mobila S.r.l.	Spółka zależna	0,02%	0,02%	0,23%
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,65%	1,55%	0,31%

Udział procentowy oznacza udział aktywów, przychodów i wyniku spółek zależnych wyłączonych z konsolidacji w odpowiadających im pozycjach sprawozdania skonsolidowanego przed włączeniami.

23. Zapasy

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Materiały (według ceny nabycia)	47 164	52 104
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	24 433	22 761
Produkty gotowe:		
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	65 091	70 739
Według wartości netto możliwej do uzyskania	64 467	70 115
Towary	2 958	4 033
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	139 022	149 013

Zmiany odpisu aktualizującego wartość zapasów były następujące:

	Zmiana stanu	
	2015	2014
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	3 034	5 450
Zwiększenie	-	376
Zmniejszenie	(301)	(2 792)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	2 733	3 034

Wyliczenia odpisu aktualizującego zapasy, ujętego w księgach Grupy, dokonano na podstawie przeglądów, analiz składów wszystkich grup materiałowych, a także doświadczenia z zagospodarowania materiałów słabo rotujących.

Pozycje asortymentowe zalegające na zapasie Grupy zostały poddane wszechstronnym analizom. Dokonano wytypowania zamienników, prac projektowych w zakresie zmian technologicznych oraz skompletowania z posiadanych półwyrobów gotowych mebli. W przypadku indeksów, dla których w ocenie Grupy, uzyskanie pełnej wartości może budzić wątpliwości, określono jaki procent wartości jest możliwy do odzyskania w ramach prowadzonych prac.

Dodatkowo dokonano szczegółowej analizy stopnia zużycia oraz uszkodzenia palet jako opakowań zwrotnych.

W ten sposób oszacowano, iż na moment bilansowy wartość odpisu aktualizującego na zapasy powinna wynosić 2 733 tys. zł. (w 2014 roku: 3 034 tys. zł.).

Odpis aktualizujący wartość zapasów został ujęty w rachunku zysków i strat w pozycji kosztu własnego sprzedaży oraz pozostałych kosztów operacyjnych.

Na zapasach wyrobów gotowych, produkcji w toku, towarach i materiałach zostały ustanowione zabezpieczenia kredytów o wartości 31 139 tys. zł. (w 2014 roku: 22 779 tys. zł.).

24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	367	2 814
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	146 408	116 575
Pozostałe należności od jednostek powiązanych	-	-
Pozostałe należności budżetowe	37 528	23 800
Pozostałe należności od osób trzecich	3 030	850
Należności ogółem (netto)	187 333	144 039
Odpis aktualizujący należności	2 694	3 196
Należności brutto	190 027	147 235
Należności z tytułu podatku dochodowego	274	1

Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
a) do 1 miesiąca	91 138	69 687
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	24 831	18 764
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	97	254
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	176	-
e) powyżej 1 roku	57	67
f) należności przeterminowane	33 170	33 813
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	149 469	122 585
Odpis aktualizujący należności	(2 694)	(3 196)
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	146 775	119 389

Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane (brutto) z podziałem na należności niespłacone w okresie:

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
a) do 1 miesiąca	24 099	24 275
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 806	5 893
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	859	474
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	756	623
e) powyżej 1 roku	2 650	2 548
Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, razem (brutto)	33 170	33 813
Odpis aktualizujący należności	(2 690)	(3 022)
Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, razem (netto)	30 480	30 791

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w nocie 38. dodatkowych not objaśniających.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają termin płatności od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności, właściwym dla należności handlowych Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 2 694 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 3 196 tys. zł.) zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem.

Odpis aktualizujący wartość należności został ujęty w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

Odpisy aktualizujące należności	Zmiana stanu	
	2015	2014
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	3 196	2 984
Różnice kursowe	19	3
Utworzenie	155	684
Wykorzystanie	(449)	(244)
Rozwiązanie	(227)	(231)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	2 694	3 196

Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku:

	Razem	Nieprzeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180-365 dni	>365 dni
31 grudnia 2015	146 775	116 240	24 073	4 739	775	756	192
31 grudnia 2014	119 389	88 598	24 275	5 893	469	154	-

25. Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (zerokosztowe strategie opcyjne)	5 673	4 852
	5 673	4 852

26. Rozliczenia międzyokresowe czynne

	Stan na dzień	
Rozliczenia międzyokresowe czynne	31.12.2015	31.12.2014
Ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne	837	704
Targi	576	105
Prace badawcze i rozwojowe	1 217	1 210
Podróże służbowe	-	28
Pozostałe	316	887
Rozliczenia międzyokresowe czynne, razem	2 946	2 934

27. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe

	Stan na dzień	
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	31.12.2015	31.12.2014
Udzielone pożyczki	10	41
Odsetki od udzielonych pożyczek	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	83	-
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	93	41

Szczegóły pożyczek udzielonych podmiotom powiązanim przedstawione są w punkcie 38 dodatkowych not objaśniających.

28. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na dzień	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31.12.2015	31.12.2014
Środki pieniężne w banku i w kasie	19 268	13 273
Inne środki pieniężne (lokaty overnight i lokaty poniżej 3 m-cy)	35 764	42 470
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, razem	55 032	55 743

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 55 032 tys. zł. (31 grudnia 2014 roku: 55 743 tys. zł.).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa nie posiada środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania (31 grudnia 2014: nie występowały).

29. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/rezerwowe**29.1. Kapitał podstawowy**

	Stan na dzień	
Kapitał akcyjny (akcje w sztukach)	31.12.2015	31.12.2014
Akcje zwykłe serii A o wartości nominalnej 1 złoty każda	8 793 992	8 793 992
Akcje zwykłe serii B o wartości nominalnej 1 złoty każda	2 456 380	2 456 380
Akcje zwykłe serii C o wartości nominalnej 1 złoty każda	6 058 000	6 058 000

Akcje zwykłe serii D o wartości nominalnej 1 złoty każda	2 047 619	2 047 619
Akcje zwykłe serii E o wartości nominalnej 1 złoty każda	4 327 093	4 327 093
Akcje zwykłe serii F o wartości nominalnej 1 złoty każda	68 000	68 000
Akcje zwykłe serii G o wartości nominalnej 1 złoty każda	150 000	-
	23 901 084	23 751 084

W dniu 26 października 2015 roku Jednostka Dominująca otrzymała postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy KRS z dnia 19 października 2015 roku, na mocy którego zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w związku z emisją 150.000 akcji serii G o wartości nominalnej 1 złoty każda.

Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału, wartość kapitału zakładowego Jednostki Dominującej wynosi 23 901 084 złotych, co stanowi 23 901 084 akcji. Ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych akcji po rejestracji zmiany wysokości kapitału zakładowego Jednostki Dominującej wynosi 23 901 084.

Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 1 złoty i zostały w pełni opłacone lub pokryte wkładem rzeczowym.

Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do głosu oraz co do dywidendy i prawa zwrotu z kapitału.

Akcjonariusze o znaczącym udziale

Lista akcjonariuszy posiadających, co najmniej 5% ogólnej liczby akcji Jednostki Dominującej, na dzień 17 marca 2016 roku.

L.p.	Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów	% udział w kapitale zakładowym	% udział w ogólnej liczbie głosów
1.	MaForm SARL	7 763 889	32,69%	32,69%
2.	MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny (MetLife OFE)	2 975 474	12,53%	12,53%
3.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	1 324 480	5,58%	5,58%
4.	ING Otwarty Fundusz Emerytalny	1 200 000	5,05%	5,05%

29.2. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W okresie objętym raportem nastąpiła emisja 150.000 akcji serii G o wartości nominalnej 1 zł każda w związku z realizacją programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Jednostki Dominującej. Wpływ z tytułu nabycia przez uprawnionych menedżerów akcji serii G wyniósł 1 728 tys.zł., zaś koszty emisji akcji wyniosły 10 tys.zł. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej wyniosła 1 568 tys.zł. i została odniesiona na kapitał zapasowy.

29.3. Pozostałe kapitały

Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Skumulowany wynik osiągnięty na instrumentach finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na początek okresu obrotowego	3 925	7 548
Kwota ujęta w kapitale własnym w okresie sprawozdawczym z tytułu transakcji zabezpieczających	5 088	(39)
Kwota przeniesiona do rachunku zysków i strat z tytułu:		
- nieefektywności zrealizowanych transakcji	(2 255)	(1 832)
- realizacji transakcji podlegających zabezpieczeniu	(2 012)	(2 595)
- zaprzestania rachunkowości zabezpieczeń		-
Odroczony podatek dochodowy	(151)	843
Skumulowany wynik osiągnięty na instrumentach finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na koniec okresu obrotowego	4 595	3 925

Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe

	Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Pozostałe kapitały rezerwowe	Razem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 250	166 562	167 812
Odpis z zysku na inwestycje i finansowanie działalności bieżącej Grupy	-	27 232	27 232
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	1 250	193 794	195 044

	Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Pozostałe kapitały rezerwowe	Razem
Na dzień 1 stycznia 2014 roku	1 250	145 553	146 803
Odpis z zysku na inwestycje i finansowanie działalności bieżącej Grupy	-	21 009	21 009
Na dzień 31 grudnia 2014 roku	1 250	166 562	167 812

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Jednostka Dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na podstawie uchwał Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej kapitał rezerwowy może być przeznaczony w szczególności na podwyższenie kapitału zakładowego lub dywidendę dla akcjonariuszy

29.4. Zyski zatrzymane

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Zysk netto	84 405	75 168
Niepodzielony wynik finansowy	33 982	33 358
	118 387	108 526

Niepodzielony wynik finansowy pochodzi z wyceny majątku trwałego do wartości godziwych ustalonych na moment przejścia Grupy na MSSF pomniejszonego o podatek odroczonego.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy (31 grudnia 2014: nie wystąpiły)

29.5. Udziały mniejszości

	Zmiana stanu	
	2015	2014
Na dzień 1 stycznia	3 694	3 711
Wypłata dywidendy akcjonariuszom niekontrolującym	-	(1)
Udział w wyniku jednostek zależnych	(32)	(16)
Włączenie jednostki do konsolidacji	-	-
Na dzień 31 grudnia	3 662	3 694

29.6. Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji

MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” wymaga, by jednostki gospodarcze, które prowadziły działalność w warunkach hiperinflacji przeliczyły składniki kapitału własnego (z wyłączeniem zysków zatrzymanych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) stosując ogólny indeks cen począwszy od dat, w których kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób. Przyjmuje się, że w Polsce hiperinflacja występowała w latach 1989 – 1996.

Zdaniem Zarządu wątpliwości budzić może ujmowanie wspomnianej korekty jako niepokrytej straty z lat ubiegłych w sytuacji, gdy nie jest jasne, jakie skutki wywołuje korekta na gruncie KSH. W tej sytuacji zdaniem Zarządu ujęcie korekty hiperinflacyjnej

bezpośrednio w kapitałach Grupy prezentowanych w bilansie mogłoby być mylące dla czytelników tego sprawozdania, z tego powodu biorąc pod uwagę zapisy MSR 1. 17 odpowiednie kwoty i sposób przeliczenia zostały ujęte jedynie w poniższej tabeli (w tys. zł.). Uwzględniając poniżej przedstawioną informację sprawozdanie finansowe rzetelnie przedstawia sytuację majątkową i finansową oraz przepływy pieniężne Grupy i jest zgodne z MSSF.

Kapitał podstawowy w księgach na koniec 1996 roku	17 308
Kapitał podstawowy po uwzględnieniu wskaźników hiperinflacji	25 758
Efekt korekty hiperinflacyjnej na kapitale podstawowym	(8 450)
Kapitał zapasowy w księgach na koniec 1996 roku	50 273
Kapitał zapasowy po uwzględnieniu wskaźników hiperinflacji	60 277
Efekt korekty hiperinflacyjnej na kapitale zapasowym	(10 004)

Łączny efekt korekty hiperinflacyjnej na zyskach zatrzymanych	(18 454)
--	-----------------

30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Krótkoterminowe	Nominalna stopa procentowa %	Termin spłaty	31.12.2015	31.12.2014
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR - część krótkoterminowa	1 M EURIBOR	do 31.12.2018	2 557	2 220
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 1 000 tys. EUR- część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 15.12.2016	5 065	4 461
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR – część krótkoterminowa	1 M EURIBOR	do 22.12.2018	3 140	3 140
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 55 000 tys. zł. - część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR	do 19.12.2016	51 138	34 098
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 45 000 tys. zł- część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR lub 1M LIBOR	do 31.10.2016	41 635	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 250 tys. EUR- część krótkoterminowa	3 M EURIBOR	do 30.03.2018	1 574	-
Razem krótkoterminowe			105 109	9 821

Długoterminowe	Nominalna stopa procentowa %	Termin spłaty	31.12.2015	31.12.2014
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 55 000 tys. zł. - część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR	do 19.12.2016	-	34 098

ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 45 000 tys. zł- część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR lub 1M LIBOR	do 31.10.2016	-	36 599
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR – część długoterminowa	1 M EURIBOR	do 22.12.2018	6 180	9 322
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR- część długoterminowa	1 M EURIBOR	do 31.12.2018	4 914	6 659
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 5 000 tys. EUR- część długoterminowa	3 M EURIBOR	do 31.12.2021	15 608	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 250 tys. EUR- część długoterminowa	3 M EURIBOR	do 30.03.2018	2 623	-
Razem długoterminowe			29 325	86 678

Zabezpieczenia kredytów na dzień	31 grudnia 2015 roku
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR.	1. Zastaw rejestrowy na zakupionym mieniu ruchomym o wartości nie niższej niż 5 130 tys. EUR 2. Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej 3. Weksel in blanco wystawiony przez Kredytobiorcę zaopatrzonej w deklarację wekslową
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR.	1. Zastaw rejestrowy na zakupionym maszynach i urządzeniach do najwyższej sumy zabezpieczenia 3 600 tys. EUR 2. Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej
PKO BP S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 55 000 tys. zł.	1. Zastaw rejestrowy na zapasach w fabryce w Hajnówce o wartości nie niższej, niż 26 000 tys. zł. wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia 2. Hipoteka kaucyjna łączna w kwocie 55 000 tys. zł. na nieruchomości położonej w Hajnówce i w Ostrowi Maz. wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia 3. Weksel in blanco wystawiony przez Kredytobiorcę zaopatrzonej w deklarację wekslową
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 45 000 tys. zł.	1. Zastaw rejestrowy na mieniu ruchomym w fabryce w Suwałkach i Ostrowi Mazowieckiej do najwyższej sumy 54 000 tys. zł. wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia 2. Hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 54 000 tys. zł. ustanowiona na prawie użytkowania wieczystego gruntu oraz prawie własności budynków w fabryce w Suwałkach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 1 000 tys. EUR.	1. Weksel in blanco wystawiony przez Kredytobiorcę zaopatrzonej w deklarację wekslową
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny w łącznej wysokości 7 250 tys. EUR	1. Hipoteka łączna do kwoty 6 000 tys. EUR na prawie własności gruntu oraz lokali przy ul. Gen. W. Andersa w Białymstoku 2. Zastaw rejestrowy na wyposażeniu magazynu wysokiego składowania w Ostrowi Mazowieckiej

Przy nominalnej stopie procentowej należy uwzględnić dodatkowo marżę banku, która zawiera się w granicach: 0,80% - 1,00% dla kredytów udzielonych w EUR i USD.

Podział kredytów ze względu na rodzaj waluty (w przeliczeniu na zł, w tysiącach zł)

Waluta	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
PLN	-	-
EUR	117 667	85 270
USD	16 767	11 229
	134 434	96 499

W dniu 3 listopada 2015 r. Zarząd Jednostki Dominującej podpisał z ING Bank Śląski S.A. kolejną umowę uzupełniającą do umowy kredytowej z dnia 24 czerwca 2003 r. Przedmiotem umowy uzupełniającej było podwyższenie kwoty kredytu do wysokości 45 000 tys. zł. Jednocześnie uległo zmianie zabezpieczenie kredytu, tj. podwyższono wartość hipoteki kaucyjnej łącznej z kwoty 48 000 tys. zł do kwoty 54 000 tys. zł. ustanowionej na prawach użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych położonych w Suwałkach przy ul. Północnej 30 oraz na prawie własności wzniesionych na niej budynków i urządzeń. Podwyższono ponadto wartość zastawu rejestrowego na mieniu ruchomym znajdującym się w siedzibie Jednostki Dominującej w Ostrowi Mazowieckiej oraz fabryce Jednostki Dominującej w Suwałkach z najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 48 000 tys. zł do kwoty 54 000 tys. zł.

W dniu 11 grudnia 2015 roku Jednostka Dominująca zawarła z mBank S.A. aneks do umowy o kredyt wielowalutowy w rachunku bieżącym z dnia 20.12.2013 roku wydłużając okres wykorzystania kredytu do 14.12.2016 roku. Pozostałe warunki umowy kredytowej pozostały bez zmian.

W dniu 15 grudnia 2015 roku Jednostka Dominująca podpisała aneks do umowy kredytowej z PKO Bank Polski S.A. zmieniający wysokość kredytu w rachunku bieżącym z 45 000 tys. zł. do 55 000 tys. zł. Jednocześnie podwyższeniu uległy wartości zabezpieczeń kredytu, tj. hipoteka kaucyjna łączna na nieruchomościach w Ostrowi Mazowieckiej oraz Hajnówce do kwoty 55 000 tys. zł oraz zastaw rejestrowy na zapasach w Hajnówce do najniższej kwoty zabezpieczenia 26 000 tys. zł.

W dniu 14 grudnia 2015 roku spółka zależna DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. zawarła z ING Bank Śląski SA umowę na dwa kredyty inwestycyjne do łącznej wysokości 7 250 tys. EUR na sfinansowanie i refinansowanie kosztów budowy i wyposażenia magazynu wysokiego składowania w Ostrowi Mazowieckiej. Opis warunków i zabezpieczeń zaciągniętego kredytu znajduje się w tabeli powyżej.

31. Rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe

31.1. Zmiany stanu rezerw

Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia została opisana w notcie 17.2.

31.2. Rozliczenia międzyokresowe

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12. 2014
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:		
Dotacja do zakupionych środków trwałych	37	61
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	31.12.2015	31.12. 2014
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:		
Prowizje	2 380	1 786

Bonusy dla odbiorców	18 552	12 023
Premie	5 102	5 169
Urlopy	2 051	2 561
Koszty badania bilansu	158	56
Usługi obce	4 369	4 121
Pozostałe koszty	251	61
Rezerwy krótkoterminowe:		
Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	122	167
Naprawy gwarancyjne	1 850	1 571
Pozostałe rezerwy	-	281
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:		
Dotacja do zakupionych środków trwałych	24	24
	34 859	27 820

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych oraz zwroty produktów sprzedanych w ciągu ostatniego roku w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych oraz zwrotów odnotowanych w latach ubiegłych. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne i zwroty oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży i aktualnych dostępnych informacjach na temat zwrotów i 1 -rocznym okresie gwarancji i rękojmi na wszystkie sprzedane produkty.

Grupa na dzień bilansowy zakończony 31 grudnia 2015 roku utworzyła rezerwę na premię dla Zarządu Jednostki Dominującej w wysokości 5 102 tys. zł.

Kwota 18 552 tys. zł. jest rezerwą utworzoną przez Grupę na przyszłe bonusy, które są należne z tytułu zrealizowanej w roku 2015 sprzedaży do klientów przede wszystkim z rynku niemieckiego i austriackiego. Wypłata bonusów zostanie zrealizowana poprzez ich potrącenie od zapłat, które nastąpią po dniu bilansowym.

Kwota 4 369 tys. zł. jest rezerwą utworzoną przez Grupę na koszty usług obcych, w szczególności: marketingowych, ubezpieczenia należności oraz utylizacji.

32. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12. 2014
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	53 720	43 526
Wobec jednostek powiązanych	339	705
Wobec jednostek pozostałych	53 063	42 205
Zaliczki otrzymane na dostawy	318	616
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych	5 556	4 557
Podatek VAT	427	8
Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 075	938
Ubezpieczenia społeczne	3 676	3 397
Pozostałe	378	214
Pozostałe zobowiązania	14 777	12 748
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	11 951	10 070
Zobowiązania inwestycyjne	1 584	1 315
Inne zobowiązania	1 242	1 363
	74 053	60 831
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	3 777	12 669
Zobowiązania razem	77 830	73 497

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 38 dodatkowych not objaśniających. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach od 7 do 45 dni. Pozostałe zobowiązania nie są oprocentowane i rozliczane są z 1 miesięcznym terminem płatności.

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatków od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach wymagalności w ciągu całego roku obrotowego.

33. Zobowiązania warunkowe

W dniu 27 marca 2013 roku Spółka Dominująca udzieliła czterech poręczeń kredytów zaciągniętych przez FURNIREX Sp. z o.o. z siedzibą w Hajnówce na sfinansowanie inwestycji technologicznej w łącznej wysokości 18 299 tys. zł.

FURNIREX Sp. z o.o. złożyła Spółce Dominującej ofertę, zgodnie z którą zainwestowała środki otrzymane z kredytów technologicznych w nowoczesne inwestycje, które zostały zlokalizowane w wynajętej od Forte S.A. powierzchni produkcyjnej w Hajnówce. FURNIREX Sp. z o.o. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii wykonuje usługi przerobu powierzzonego materiału na rzecz Grupy FORTE i innych producentów mebli.

Poręczenia udzielone zostały na rzecz BRE Banku S.A. (aktualnie mBank S.A.) z okresem ważności do 30 czerwca 2018 roku. Saldo kredytów na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 3 009 tys. zł (31 grudnia 2014: 4 553 tys. zł).

W dniu 14.12.2015 roku Jednostka Dominująca udzieliła poręczenia i zobowiązała się wykonać wszelkie zobowiązania pieniężne spółki zależnej DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej przy ul. Biała 1 wynikające z umowy kredytowej z dnia 14.12.2015 roku zawartej pomiędzy DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. a ING Bank Śląski SA. Jednostka Dominująca zobowiązała się do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy, obejmujących w szczególności całkowitą spłatę kwoty głównej kredytu, odsetek, prowizji, opłat i innych kosztów do kwoty 8.700 tys.EUR do dnia 29.10.2024 roku. Saldo kredytu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 19.805 tys.zł.

34. Sprawy sądowe

Nie występują postępowania sądowe, których łączna wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.

35. Instrumenty finansowe**35.1. Wartość bilansowa**

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 na dzień 31 grudnia 2015 roku									
	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
Aktywa finansowe trwałe:	-	-	3	43	-	-	-	-	46
Aktywa finansowe	-	-	3	43	-	-	-	-	46
Aktywa finansowe obrotowe:	-	-	83	204 847	-	-	5 673	-	210 603
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	149 805	-	-	-	-	149 805
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	5 673	-	5 673
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	55 032	-	-	-	-	55 032
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	83	10	-	-	-	-	93
Zobowiązania finansowe długoterminowe:	-	-	-	-	-	(29 325)	-	(1 231)	(30 556)
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	-	-	-	-	-	(29 325)	-	-	(29 325)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(1 231)	(1 231)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	-	-	-	-	-	(161 655)	-	(999)	(162 654)
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	-	-	(56 546)	-	-	(56 546)
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	-	-	-	-	-	(105 109)	-	-	(105 109)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(999)	(999)
	-	-	86	204 890	-	(190 980)	5 673	(2 230)	17 439

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 na dzień 31 grudnia 2014 roku									
	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
Aktywa finansowe trwałe:	-	-	3	-	-	-	-	-	3
Aktywa finansowe	-	-	3	-	-	-	-	-	3
Aktywa finansowe obrotowe:	-	-	-	175 330	-	-	4 852	-	180 182
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	119 546	-	-	-	-	119 546
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	4 852	-	4 852
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	55 743	-	-	-	-	55 743
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	41	-	-	-	-	41
Zobowiązania finansowe długoterminowe:	-	-	-	-	-	(86 678)	-	(2 597)	(89 275)
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	-	-	-	-	-	(86 678)	-	-	(86 678)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(2 597)	(2 597)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	-	-	-	-	-	(55 381)	-	(1 219)	(56 600)
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	-	-	(45 559)	-	-	(45 559)
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	-	-	-	-	-	(9 822)	-	-	(9 822)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(1 219)	(1 219)
	-	-	3	175 330	-	(142 059)	4 852	(3 816)	34 310

35.2. Wartość godziwa

	Na dzień 31 grudnia 2015		Na dzień 31 grudnia 2014	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe trwałe	3	3	3	3
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	5 673	5 673	4 852	4 852
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	55 032	55 032	55 743	55 743
Pozostałe obrotowe aktywa finansowe	93	93	41	41
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	(29 325)	(29 325)	(86 678)	(86 678)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu długoterminowe	(1 231)	(1 231)	(2 597)	(2 597)
Pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	(105 109)	(105 109)	(9 822)	(9 822)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu krótkoterminowe	(999)	(999)	(1 219)	(1 219)

Grupa nie porównuje wartości bilansowych i wartości godziwych tych klas instrumentów finansowych, które mają charakter należności lub zobowiązań krótkoterminowych.

Akcje i udziały zaliczane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, dotyczą podmiotów nienotowanych, dla których brak jest możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości

35.3. Hierarchia wartości godziwej

Poniższa nota prezentuje ujawnienia dotyczące wyłącznie instrumentów finansowych wycenianych w bilansie wg wartości godziwej.

	Na dzień 31 grudnia 2015		Na dzień 31 grudnia 2014	
	Poziom 2	Poziom 3	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe trwałe	-	3	-	3
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	5 673	-	4 852	-
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-
	5 673	3	4 852	3

Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych.**Poziom I**

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 roku Grupa nie posiadała instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej kwalifikowanych do poziomu I (na dzień 31 grudnia 2014: nie występowały).

Poziom II

Do poziomu II Grupa kwalifikuje należności lub zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych. Zmiany wartości godziwej instrumentów spełniających kryteria rachunkowości zabezpieczeń zalicza się, w części efektywnej do kapitałów własnych Grupy, a w części nieefektywnej do rachunku zysków i strat. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają kryteriów rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone bezpośrednio w wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych przy zastosowaniu ogólnie dostępnych kursów walutowych (kurs EUR- 4,2615) i stóp procentowych (1M -12 M WIBID, 1M-12M EURIBOR). Wskaźniki zmienności kursów walut pozyskiwane są z serwisu Reuters i kształtują się następująco:

EUR/PLN PUT - płaszczyzna zmienności na koniec grudnia 2015				EUR/PLN CALL - płaszczyzna zmienności na koniec grudnia 2015			
Tenor	Maturity	ATM Bid	ATM Ask	Tenor	Maturity	ATM Bid	ATM Ask
DD	2016-01-02	4,46%	8,88%	DD	2016-01-02	4,46%	8,88%
2 Days	2016-01-02	4,46%	8,88%	2 Days	2016-01-02	4,46%	8,88%
5 Days	2016-01-05	4,97%	7,97%	5 Days	2016-01-05	4,97%	7,97%
6 Days	2016-01-06	5,14%	7,67%	6 Days	2016-01-06	5,14%	7,67%
1 Week	2016-01-07	5,31%	7,36%	1 Week	2016-01-07	5,31%	7,36%
2 Weeks	2016-01-14	5,89%	7,37%	2 Weeks	2016-01-14	5,89%	7,37%
3 Weeks	2016-01-21	6,08%	7,31%	3 Weeks	2016-01-21	6,08%	7,31%
1 Month	2016-01-31	6,25%	7,15%	1 Month	2016-01-31	6,25%	7,15%
2 Months	2016-02-29	6,30%	7,10%	2 Months	2016-02-29	6,30%	7,10%
3 Months	2016-03-30	6,37%	7,09%	3 Months	2016-03-30	6,37%	7,09%
4 Months	2016-04-30	6,44%	7,15%	4 Months	2016-04-30	6,44%	7,15%
5 Months	2016-05-31	6,52%	7,21%	5 Months	2016-05-31	6,52%	7,21%
6 Months	2016-06-30	6,59%	7,26%	6 Months	2016-06-30	6,59%	7,26%
7 Months	2016-07-31	6,63%	7,29%	7 Months	2016-07-31	6,63%	7,29%
8 Months	2016-08-31	6,67%	7,32%	8 Months	2016-08-31	6,67%	7,32%
9 Months	2016-10-01	6,71%	7,36%	9 Months	2016-10-01	6,71%	7,36%
10 Months	2016-11-01	6,75%	7,39%	10 Months	2016-11-01	6,75%	7,39%
11 Months	2016-12-02	6,79%	7,42%	11 Months	2016-12-02	6,79%	7,42%
1 Year	2016-12-31	6,82%	7,45%	1 Year	2016-12-31	6,82%	7,45%
1Y 3M	2017-04-02	6,87%	7,55%	1Y 3M	2017-04-02	6,87%	7,55%
1Y 6M	2017-06-30	6,91%	7,66%	1Y 6M	2017-06-30	6,91%	7,66%
1Y 9M	2017-09-30	6,92%	7,73%	1Y 9M	2017-09-30	6,92%	7,73%
2 Years	2017-12-31	6,93%	7,81%	2 Years	2017-12-31	6,93%	7,81%
3 Years	2018-12-31	7,21%	8,11%	3 Years	2018-12-31	7,21%	8,11%
5 Years	2020-12-31	7,28%	7,99%	5 Years	2020-12-31	7,28%	7,99%
7 Years	2022-12-31	7,31%	7,92%	7 Years	2022-12-31	7,31%	7,92%
10 Years	2025-12-31	7,32%	7,87%	10 Years	2025-12-31	7,32%	7,87%

Do wyceny opcji europejskich Spółka stosuje model Garmana – Kohlhagena.

Kursy po jakich są zawierane opcje walutowe zaprezentowano w nocie nr 36.2 .

Poziom III

Do poziomu III zakwalifikowane są udziały posiadane w spółkach nienotowanych, dla których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie ich wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej udziały te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

	Na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Stan na początek okresu	3	3
Odpisy aktualizujące	-	-
Sprzedaż	-	-
Stan na koniec okresu	3	3

W okresie sprawozdawczym nie miało miejsca przekwalifikowanie, ani przesunięcie instrumentów finansowych między poszczególnymi poziomami (w okresie porównawczym: nie występowało).

35.4. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat dotyczących instrumentów finansowych ujęte w rachunku zysków i strat.

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat (w tym przychody i koszty odsetkowe) na dzień 31 grudnia 2015 roku								
	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek	-	-	-	947	(1 056)	-	(132)	(241)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(649)	(1 024)	-	-	(1 673)
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	-	-	142	-	-	-	142
Dywidendy	-	-	26	-	-	-	-	26
Zyski/(straty) ze zbycia/realizacji instrumentów finansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekta sprzedaży z tytułu transakcji zabezpieczających	-	-	-	-	-	2 011	-	2 012
Zyski/(straty) z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	2 255	-	2 255
Ogółem zysk/(strata) netto	-	-	26	440	(2 080)	4 266	(132)	2 521

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat (w tym przychody i koszty odsetkowe) na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek	-	-	-	1 650	(842)	-	(89)	719
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	2 703	(3 938)	-	-	(1 235)
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	-	-	(274)	-	-	-	(274)
Dywidendy	-	-	26	-	-	-	-	26
Zyski/(straty) ze zbycia/realizacji instrumentów finansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekta sprzedaży z tytułu transakcji zabezpieczających	-	-	-	-	-	2 595	-	2 595
Zyski/(straty) z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	1 832	-	1 832
Ogółem zysk/(strata) netto	-	-	26	4 079	(4 780)	4 427	(89)	3 663

36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, obligacje, środki pieniężne, bony skarbowe i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności. Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim *zerokosztowe strategie opcyjne*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Grupy. Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty badaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Zasady rachunkowości Grupy dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 8.19 i 8.20.

36.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych, które są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych (WIBOR, EURIBOR, LIBOR) powiększonych o marżę. W celu analizy wrażliwości na zmiany stopy procentowej długoterminowych zobowiązań finansowych Grupy tj. kredytów oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, założono spadek ich oprocentowania w skali roku – dla EURIBOR o 0,05 pkt. % oraz spadek oprocentowania w skali roku dla WIBOR o 0,20 pkt. % oraz wzrost oprocentowania w skali roku dla LIBOR o 0,30 pkt. % (2014: WIBOR- spadek o 0,25 pkt. %; EURIBOR spadek o 0,10 pkt. %, LIBOR- wzrost o 0,80 pkt. %).

Grupa nie posiada instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej. Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny Grupy.

	Zwiększenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
Rok zakończony dnia 31.12.2015		
PLN	-0,20%	(1)
EUR	-0,05%	(15)
USD	0,30%	-
Rok zakończony dnia 31.12.2014		
PLN	-0,25%	(3)
EUR	-0,10%	(80)
USD	0,80%	54

Wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe

31 grudnia 2015 - Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1–2 lat	2–5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	105 109	8 714	16 939	3 672	134 434
Leasing finansowy	999	1 231	-	-	2 230

31 grudnia 2014 - Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1–2 lat	2–5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	9 822	70 697	15 981	-	96 500
Leasing finansowy	1 219	1 201	1 396	-	3 816

Efektywna stopa procentowa dla kredytów zaciągniętych przez Grupę wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 roku 0,8513% (2014: 0,9109 %).

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

36.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji sprzedaży. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 83% zawartych przez Grupę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży.

Grupa stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, GBP i USD (łącznie) przy założeniu niezmienności innych czynników.

Do analizy przyjęto założenia zmiany kursów walut w oparciu o publikowane prognozy rynkowe: dla danych na dzień 31 grudnia 2015 roku przyjęto wzrost waluty EUR o 3 % oraz waluty USD o 10 % (2014: wzrost EUR i USD o 5 %) oraz spadek wszystkich wymienionych kursów o 3 % w ciągu roku (2014: spadek o 5%).

	Procentowa zmiana kursów	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny
31 grudnia 2015			
Należności handlowe	+3%/ +10%	3 820	
Pożyczki udzielone	+3%/ +10%	1	
Środki pieniężne	+3%/ +10%	264	
Instrumenty zabezpieczające	+3%/ +10%	-	(2 333)
Zobowiązania handlowe	+3%/ +10%	(857)	
Kredyty bankowe	+3%/ +10%	(4 872)	
Leasing finansowy	+3%/ +10%	(30)	
Razem wpływ wzrostu kursu		(1 674)	(2 333)
Należności handlowe	- 3 %	(3 742)	
Pożyczki udzielone	- 3 %	(1)	
Środki pieniężne	- 3 %	(262)	
Instrumenty zabezpieczające	- 3 %	-	25 124
Zobowiązania handlowe	- 3 %	857	
Kredyty bankowe	- 3 %	3 699	
Leasing finansowy	- 3 %	(1 703)	
Razem wpływ spadku kursu		(1 152)	25 124

	Procentowa zmiana kursów	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny
31 grudnia 2014			
Należności handlowe	5%	5 476	-
Pożyczki udzielone	5%	-	-
Środki pieniężne	5%	254	-
Instrumenty zabezpieczające	5%	-	(18 898)
Zobowiązania handlowe	5%	(680)	-
Kredyty bankowe	5%	(4 825)	-
Leasing finansowy	5%	(104)	-
Razem wpływ wzrostu kursu		121	(18 898)
Należności handlowe	-5%	(5 476)	-
Pożyczki udzielone	-5%	-	-
Środki pieniężne	-5%	(254)	-

Instrumenty zabezpieczające	-5%	-	23 384
Zobowiązania handlowe	-5%	680	-
Kredyty bankowe	-5%	4 825	-
Leasing finansowy	-5%	104	-
Razem wpływ spadku kursu		(121)	23 384

Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym

Podstawową metodą zarządzania ryzykiem walutowym są strategie zabezpieczające wykorzystujące instrumenty pochodne. Grupa stosuje do zabezpieczenia przyszłych transakcji walutowych symetryczne strategie opcyjne.

Wpływ instrumentów pochodnych na sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość godziwa otwartych pozycji w instrumentach pochodnych wyniosła 5 673 tys. zł. i w całości została ujęta jako należność z tytułu pochodnych instrumentów finansowych.

Wpływ instrumentów pochodnych na wynik finansowy i inne całkowite dochody

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 roku wynik na instrumentach pochodnych ukształtował się na poziomie 4 266 tysięcy zł. i dotyczył wygasających strategii opcyjnych objętych rachunkowością zabezpieczeń (stan na 31 grudnia 2014: 4 427 tys. zł.).

Wpływ instrumentów pochodnych na wynik okresu

	01.01.- 31.12.2015	01.01.- 31.12.2014
Wpływy na przychody ze sprzedaży	2 011	2 595
Wpływy na pozostałe przychody/koszty operacyjne, z tego:	2 255	1 832
- z tytułu realizacji instrumentów pochodnych w okresie	2 255	1 884
- z tytułu wyceny instrumentów pochodnych w okresie	-	(52)
Wpływy z instrumentów pochodnych na wynik okresu, łącznie:	4 266	4 427

Rachunkowość zabezpieczeń

Opis ważniejszych zasad stosowanych odnośnie rachunkowości zabezpieczeń przedstawiony został w nocie 8.20. Zgodnie z nimi zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zalicza się, w części efektywnej do kapitałów własnych Jednostki Dominującej, a w części nieefektywnej do rachunku zysków i strat. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym.

Nie rzadziej, niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na koniec każdego miesiąca dokonuje się oceny efektywności perspektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna- porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych przedstawiono w punkcie 29.3 dodatkowych not objaśniających.

Wartość godziwa kontraktów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość godziwa kontraktów walutowych spełniających kryterium zaliczenia ich do rachunkowości zabezpieczeń wyniosła 5 673 tysięcy zł. i jako wartość efektywna w całości została ujęta w kapitale rezerwowym z aktualizacji wyceny oraz w należnościach z tytułu pochodnych instrumentów finansowych.

Poniższa tabela zawiera zbiorcze dane dotyczące wartości godziwych i terminy rozliczeń, a także zbiorcze informacje dotyczące kwoty (wielkości) będącej podstawą przyszłych płatności oraz ceny realizacji efektywnych kontraktów terminowych. Terminy rozliczeń są zbieżne z terminami, w których kwoty odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny z tytułu tych transakcji zostaną odniesione do rachunku zysków i strat.

Poniższa tabela zawiera zbiorcze dane dotyczące wartości godziwych i terminy rozliczeń, a także zbiorcze informacje dotyczące kwoty (wielkości) będącej podstawą przyszłych płatności oraz ceny realizacji efektywnych kontraktów terminowych. Terminy

rozliczeń są zbieżne z terminami, w których kwoty odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny z tytułu tych transakcji zostaną odniesione do rachunku zysków i strat.

Waluta	Kwota w walucie	Typ transakcji	Data zawarcia	Data realizacji	Kurs terminowy	Nazwa Banku	Wartość godziwa
EUR	6 000	Opcja Put	03.2014	01.2016-03.2016	4,3000	PKO BP S.A.	318
EUR	6 000	Opcja Call	03.2014	01.2016-03.2016	4,7465	PKO BP S.A.	-
EUR	18 000	Opcja Put	04.2014	01.2015-04.2016	4,2500	PKO BP S.A.	588
EUR	18 000	Opcja Call	04.2014	01.2015-04.2016	4,6850	PKO BP S.A.	(5)
EUR	3 000	Opcja Put	08.2014	08.2016	4,2500	PKO BP S.A.	197
EUR	3 000	Opcja Call	08.2014	08.2016	4,6550	PKO BP S.A.	(33)
EUR	9 000	Opcja Put	10.2014	09-10.2016	4,2300	PKO BP S.A.	578
EUR	9 000	Opcja Call	10.2014	09-10.2016	4,5800	PKO BP S.A.	(251)
EUR	9 000	Opcja Put	06.2015	07-09.2017	4,2260	PKO BP S.A.	800
EUR	9 000	Opcja Call	06.2015	07-09.2017	4,5000	PKO BP S.A.	(1 037)
EUR	21 000	Opcja Put	07.2015	07-12.2017	4,2700	PKO BP S.A.	2 275
EUR	21 000	Opcja Call	07.2015	07-12.2017	4,5166	PKO BP S.A.	(2 548)
EUR	15 500	Opcja Put	08.2015	09.2017-06.2018	4,2800	PKO BP S.A.	1 837
EUR	15 500	Opcja Call	08.2015	09.2017-06.2018	4,6670	PKO BP S.A.	(1 549)
EUR	54 000	Opcja Put	10.2015	06.2018-09.2018	4,3000	PKO BP S.A.	6 294
EUR	54 000	Opcja Call	10.2015	06.2018-09.2018	4,6300	PKO BP S.A.	(4 888)
EUR	12 000	Opcja Put	11.2015	10.2018-11.2018	4,3000	PKO BP S.A.	1 659
EUR	12 000	Opcja Call	11.2015	10.2018-11.2018	4,7070	PKO BP S.A.	(1 614)
Razem						PKO BP S.A.	2 621
EUR	7 000	Opcja Put	08.2014	05-07.2016	4,2300	mBank S.A.	343
EUR	7 000	Opcja Call	08.2014	05-07.2016	4,6000	mBank S.A.	(64)
EUR	6 000	Opcja Put	10.2014	08-09.2016	4,2200-4,2500	mBank S.A.	371
EUR	6 000	Opcja Call	10.2014	08-09.2016	4,5440	mBank S.A.	(166)
EUR	15 000	Opcja Put	11.2014	10-12.2016	4,2300	mBank S.A.	1 048
EUR	15 000	Opcja Call	11.2014	10-12.2016	4,6100	mBank S.A.	(463)
EUR	10 500	Opcja Put	12.2014	01-03.2017	4,3000	mBank S.A.	1 119
EUR	10 500	Opcja Call	12.2014	01-03.2017	4,6030-4,6770	mBank S.A.	(376)
EUR	18 500	Opcja Put	08.2015	09.2017-06.2018	4,2800	mBank S.A.	2 173
EUR	18 500	Opcja Call	08.2015	09.2017-06.2018	4,6400	mBank S.A.	(1 915)

EUR	25 500	Opcja Put	12.2015	08-11.2018	4,3500	mBank S.A.	3 889
EUR	25 500	Opcja Call	12.2015	08-11.2018	4,6700	mBank S.A.	(2 995)
Razem						mBank S.A.	2 964
EUR	6 000	Opcja Put	06.2014	05-06.2016	4,2000	ING Bank Śląski S.A.	213
EUR	6 000	Opcja Call	06.2014	05-06.2016	4,6135	ING Bank Śląski S.A.	(33)
EUR	3 000	Opcja Put	08.2014	07.2016	4,2500	ING Bank Śląski S.A.	184
EUR	3 000	Opcja Call	08.2014	07.2016	4,6412	ING Bank Śląski S.A.	(26)
EUR	7 500	Opcja Put	12.2014	01-11.2016	4,3000	ING Bank Śląski S.A.	573
EUR	7 500	Opcja Call	12.2014	01-11.2016	4,5000	ING Bank Śląski S.A.	(185)
EUR	32 000	Opcja Put	06.2015	01-06.2017	4,2000	ING Bank Śląski S.A.	2 271
EUR	32 000	Opcja Call	06.2015	01-06.2017	4,4818	ING Bank Śląski S.A.	(2 909)
Razem						ING Bank Śląski S.A.	88

Ryzyka związane z terminowymi kontraktami walutowymi to ryzyka stopy procentowej, kursu walutowego oraz niewypłacalności drugiej strony transakcji. Ryzyko kredytowe jest jednak ograniczone, gdyż drugą stroną transakcji są banki o wysokim standingu finansowym.

36.3. Ryzyko kredytowe

W Grupie funkcjonuje procedura przyznawania kontrahentowi limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji.

Większa część należności handlowych jest ubezpieczona, bądź zabezpieczona gwarancjami bankowymi z tytułu tzw. centralnego regulowania płatności. Dodatkowo należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby handlowe i finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych zgodnie z obowiązującymi procedurami następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

36.4. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe oraz umowy leasingu finansowego.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2015	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	105 109	8 714	16 939	3 672	134 434
Leasing finansowy	999	1 231	-	-	2 230
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	74 053	-	-	-	74 053
	180 161	9 945	16 939	3 672	210 717

31 grudnia 2014	<1rok	1–2 lat	2–5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	9 822	70 697	15 981	-	96 500
Leasing finansowy	1 219	1 201	1 396	-	3 816
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	60 831	-	-	-	60 831
	71 872	71 898	17 377	-	161 147

37. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W okresie obrotowym zakończonym 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Grupy stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 20% - 40%.

	31.12.2015	31.12.2014
Oprocentowane kredyty i pożyczki	134 434	96 500
Leasing finansowy	2 230	3 816
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	123 228	117 130
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(55 032)	(55 743)
Zadłużenie netto	204 860	161 703
Zamienne akcje uprzywilejowane	-	-
Kapitał podstawowy	23 901	23 751
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	113 214	111 646
Pozostałe kapitały rezerwowe	195 044	167 812
Kapitał z aktualizacji wyceny	4 595	3 925
Program motywacyjny	1 290	1 290
Zyski zatrzymane	118 387	108 526
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	711	640
Kapitał udziałowców niekontrolujących	3 662	3 964
Kapitał razem	478 458	421 284
Kapitał i zadłużenie netto	683 318	582 987
Wskaźnik dźwigni	29,98%	27,74%

38. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi:

Transakcje dotyczą sprzedaży produktów, towarów i usług oraz zakupów usług.

Podmiot powiązany		Sprzedaż podmiotom powiązanym	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Forte Baldai UAB	31.12.2015	-	176	-	14
	31.12.2014	-	252	-	21
Forte SK S.r.o.	31.12.2015	-	1 105	-	93
	31.12.2014	7	1 907	1	126
Forte Furniture Ltd.	31.12.2015	-	623	-	-
	31.12.2014	-	502	-	44
Forte Iberia S.l.u	31.12.2015	5	1 004	24	-
	31.12.2014	24	755	-	1
Forte Mobilier S.a.r.l.	31.12.2015	-	-	-	-
	31.12.2014	-	486	-	-
Forte Mobila S.r.l.	31.12.2015	-	-	24	-
	31.12.2014	7	491	25	-
TM Handel Sp. z o.o.	31.12.2015	4 419	3 461	319	232
	31.12.2014	10 887	1 382	2 788	513
Razem	31.12.2015	4 424	6 369	367	339
	31.12.2014	10 925	5 775	2 814	705

Saldo udzielonych pożyczek na dzień 31.12.2015 roku prezentuje poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Wysokość pożyczki	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2015	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2015
Jednostki zależne:					
Fort Mobilier S.a.r.l.	10	EUR	grudzień 2017	43	-
Antwerp Sp. z o.o.	10	PLN	lipiec 2016	10	-
Razem:				53	-
W tym:					
Część krótkoterminowa:					
Antwerp Sp. z o.o.				10	-
Razem:				10	-
Część długoterminowa:					
Fort Mobilier S.a.r.l.				43	-
Razem:				43	-

Powyższa pożyczka została udzielona na warunkach rynkowych (oprocentowanie zmienne oparte o WIBOR/ EURIBOR plus marża).

Saldo udzielonych pożyczek jednostkom zależnym niekonsolidowanym na dzień 31.12.2014 roku:

Podmiot powiązany	Wysokość pożyczki	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2014	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2014
Jednostki zależne:					
Forte SK S. r. o.	1 260	PLN	grudzień 2015	41	-
Razem:				41	-
W tym:					
Część krótkoterminowa:					
Forte SK S. r. o.				41	-
Razem:				41	-

Pożyczka udzielona spółce Forte SK została spłacona całkowicie w styczniu 2015 roku.

38.1. Jednostka Dominująca całej Grupy

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE jest spółka Fabryki Mebli FORTE S.A.

38.2. Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę:

Informacja o podmiotach posiadających powyżej 5% udziałów w kapitale Jednostki Dominującej została przedstawiona w nocie 29.

38.3. Wspólne przedsięwzięcie, w którym Jednostka Dominująca jest współnikiem

Jednostka Dominująca Grupy nie prowadzi wspólnych przedsięwzięć.

38.4. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Grupę w relacjach z podmiotami niepowiązanymi.

38.5. Transakcje z udziałem Zarządu, kluczowego kierownictwa lub członków ich najbliższych rodzin.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Jednostki Dominującej i emisja warrantów subskrypcyjnych serii D, E i F z wyłączeniem prawa poboru warrantów subskrypcyjnych serii D, E i F

W dniu 10 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. („Jednostki Dominującej” lub „Spółki”), zatwierdziło wprowadzenie programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Spółki („Program Motywacyjny”).

Celem Programu Motywacyjnego jest dążenie do rozwoju Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych („Grupa Kapitałowa”) poprzez stworzenie mechanizmów motywacyjnych dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie, odnoszących się do wyników finansowych Grupy Kapitałowej i wzrostu wartości akcji Jednostki Dominującej.

Program ten ma charakter programu rozliczanego poprzez emisję instrumentów kapitałowych w zamian za świadczone usługi – łącznie 356 220 imiennych Warrantów subskrypcyjnych Spółki w trzech seriach po cenie emisyjnej równej średniej arytmetycznej kursu akcji Jednostki Dominującej notowanych na GPW, obliczonej na podstawie notowań tych akcji w okresie od dnia 28 kwietnia 2014 roku do dnia 10 czerwca 2014 roku.

Cena emisyjna akcji Spółki serii H została ustalona uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 27 października 2014 roku na kwotę 46,19. Każdy Warrant uprawnia do objęcia jednej akcji serii H za cenę emisyjną.

Zakres przyjętego programu motywacyjnego prezentuje poniższa tabela, zgodna z zatwierdzonym Regulaminem Programu Motywacyjnego.

	Seria D	Seria E	Seria F
Liczba Warrantów subskrypcyjnych	118 740	118 740	118 740
Okres nabywania uprawnień	10.06.2014 - 31.12.2014	01.01.2015 - 31.12.2015	01.01.2016 - 31.12.2016
Warunki uprawniające do nabycia Warrantów	1/niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy	1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy	1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy

Kapitałowej za rok obrotowy 2014;	Kapitałowej za rok obrotowy 2015;	Kapitałowej za rok obrotowy 2016;
2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2014 w stosunku do stanu na koniec 2013 roku;	2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2015 w stosunku do stanu na koniec 2014 roku;	2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2016 w stosunku do stanu na koniec 2015 roku;
3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2014 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2013 roku;	3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2015 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2014 roku;	3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2016 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2015 roku;
3/ pełnienie funkcji Członka Zarządu Spółki, przez co najmniej sześć miesięcy w danym okresie i pozostawanie nimi na koniec danego okresu oraz uzyskanie absolutorium z pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki w danym okresie.		

Wzrost zysku netto na jedną akcję Spółki, stanowiący warunek zaoferowania Warrantów przypadających za dany okres, ustalany jest na podstawie skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, zbadanego przez biegłego rewidenta i zatwierdzonego uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki.

Wykonanie praw z Warrantów może nastąpić nie wcześniej, niż po upływie roku od formalnej decyzji o ich objęciu i nie później, niż do dnia 30 listopada 2018 roku.

Serie programu motywacyjnego traktuje się jako odrębne programy w rozumieniu MSSF 2.

Wartość godziwa programu motywacyjnego

Wartość godziwą programu dla serii E określono na kwotę 991 tys. zł. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 30 czerwca 2015 roku rozpoznano kwotę 496 tys. zł.- we wzroście kapitału własnego w pozycji program motywacyjny oraz w kosztach świadczeń pracowniczych. Na dzień 31 grudnia 2015 r. została przeprowadzona ponowna analiza warunków uprawniających do nabycia warrantów. Ze względu na niespełnienie warunków do realizacji programu, rozpoznane wcześniej 50% wartości godziwej programu zostało wyksięgowane z kosztów świadczeń pracowniczych.

Liczba i średnie ważone ceny wykonania warrantów są następujące:

	Seria	Liczba Warrantów	śr. ważona cena wykonania
Występujące na 01.01.2015, w tym:		356 220	
	D	118 740	46,19
	E	118 740	46,19
	F	118 740	46,19
Zmiana w ciągu okresu sprawozdawczego			
Wygasłe w 2015 roku	E	118 740	46,19
Występujące na 31.12.2015, w tym:		237 480	
Możliwe do wykonania na 31.12.2015	D	118 740	46,19
	F	118 740	46,19

38.6. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki (Jednostki Dominującej) oraz Zarządom/Członkom Rad Nadzorczych jednostek powiązanych Grupy przedstawiało się następująco:

Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

Okres 12 miesięcy zakończony		
	31.12.2015	31.12.2014
Wynagrodzenie Zarządu Jednostki Dominującej, w tym:	11 800	11 106
w przedsiębiorstwie Emitenta	11 017	10 489
Maciej Formanowicz	4 348	3 229
Gert Coopmann	2 558	2 935
Klaus Dieter Dahlem	1 922	1 666
Maria Florczuk	729	520
Mariusz Gazda	1 022	813
Robert Rogowski	-	712
Rafał Prendke	438	614
z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych	783	617
Maciej Formanowicz	537	403
Gert Coopmann	246	214

W dniu 22 kwietnia 2015 roku Pan Władysław Frasyniuk złożył oświadczenie o rezygnacji z dniem 19 maja 2015 roku z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej. Powodem rezygnacji są sprawy osobiste.

Rada Nadzorcza:	279	216
Zbigniew Sebastian	69	48
Władysław Frasyniuk	17	42
Stanisław Krauz	52	42
Marek Rocki	-	19
Tomasz Domagalski	52	42
Stefan Golonka	52	23
Jerzy Smardzewski	37	-

Szczegółowe zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej zostały opisane w pkt 10 ładu korporacyjnego.

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

Rok zakończony		
	31.12.2015	31.12.2014
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	7 297	5 167
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	25	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	-	-
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadry kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	7 322	5 167

38.7. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

W okresie sprawozdawczym programy akcji pracowniczych nie występowały.

39. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie styczeń – grudzień 2015 kształtowało się następująco:

	2015	2014
Zarząd Jednostki Dominującej	5	5
Zarządy jednostek powiązanych	6	6
Administracja	203	186
Dział sprzedaży	592	470
Pion produkcji	2 107	1 857
Pozostali	136	130
Razem	3 049	2 654

40. Zdarzenia następujące po bilansowym zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 19 stycznia 2016 roku Jednostka Dominująca zawarła z ING Bank Śląski S.A. umowę na następujące zerokosztowe transakcje sprzedaży opcji Call i zakupu opcji Put zabezpieczające przed ryzykiem kursowym:

1. 2.500.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2017-10-27
2. 2.500.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2017-11-27
3. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-01-29
4. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-02-26
5. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-03-27
6. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-04-26
7. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-05-28
8. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-06-27
9. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-07-27
10. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-08-27
11. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-09-26
12. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-10-29
13. 2.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-11-23
14. 5.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-12-14
15. 5.000.000 EUR – Put 4,4500 – Call 4,7800 z datą wygaśnięcia 2018-12-27

Łączna kwota nominalna przedmiotowych transakcji wyniosła 74 000 tysięcy EUR (po 37 000 tysięcy EUR dla każdego rodzaju opcji), co stanowi równowartość kwoty 329 226 tysięcy zł. Umowa nie zawiera specyficznych warunków odbiegających od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu transakcji oraz postanowień dotyczących kar umownych.

W dniu 27 stycznia Jednostka Dominująca otrzymała zawiadomienie Sądu Rejonowego w Białymstoku, IX Wydział Ksiąg Wieczystych o dokonaniu w dniu 22 stycznia 2016 r. wpisu na rzecz ING Bank Śląski S.A., hipoteki łącznej do kwoty 6.000 tys. EUR, na prawie własności nieruchomości Jednostki Dominującej stanowiących lokale niemieszkalne w Białymstoku przy ul. Gen. Władysława Andersa 11 (lok. 1 i lok. 2), dla których Sąd Rejonowy w Białymstoku, IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr KW BI1B/00228951/3 oraz KW BI1B/00228952/0.

Hipoteka została ustanowiona w związku z udzielonym przez Jednostkę Dominującą zabezpieczeniem na rzecz ING Bank Śląski S.A., za zobowiązania spółki zależnej DYSTRI-FORTE Sp. z o.o., wynikającym z umowy kredytowej zawartej pomiędzy ING Bank Śląski S.A. i DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. w dniu 14.12.2015 r., na mocy której DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. przyznany został kredyt w wysokości 7.250 tys. EUR.

W dniu 1 lutego 2016 r. Jednostka Dominująca otrzymała zawiadomienie z Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, IX Zamięscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Hajnówce o wpisaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. na rzecz PKO BP S.A., podwyższenia hipoteki umownej łącznej kaucyjnej do kwoty 55.000 tysięcy zł. na prawach użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych Jednostki Dominującej oraz na prawie własności wzniesionych na niej budynków i urządzeń, położonych Hajnówce przy ul. 3 Maja 51, dla których Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, IX Zamięscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Hajnówce prowadzi księgi wieczyste o numerach BI2P/00017202/7, BI2P/00017198/5, BI2P/00027286/2, BI2P/00007254/3.

W dniu 5 lutego 2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej powziął informację o zakończeniu z dniem 5 lutego 2016 r. postępowania upadłościowego spółki zależnej FORTE MOBILA S.R.L. z siedzibą w Bacau (Rumunia).

W dniu 5 lutego 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z kwoty 5 tys. zł. do 55 tys. zł. poprzez utworzenie 100 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 3.995 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 29 lutego 2016.

W dniu 5 lutego 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki TANNE Sp. z o.o. z kwoty 5 tys. zł. do 55 tys. zł. poprzez utworzenie 100 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 3.495 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TANNE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 4 marca 2016.

W dniu 15 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy dla M.ST Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego spółki TERCEIRA Sp. z o.o. z 5 tys. zł do 55 tys. zł. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TERCEIRA Sp. z o.o. objęła ANTWERP Sp. z o.o. -XXXIV-S.K.A w zamian za wkład pieniężny w kwocie 207 600 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego nad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy spółki.

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

Anna Wilczyńska

.....

Podpisy wszystkich Członków Zarządu:

**Prezes Zarządu
Maciej Formanowicz**

.....

**Członek Zarządu
Klaus Dieter Dahlem**

.....

**Członek Zarządu
Mariusz Gazda**

.....

**Członek Zarządu
Gert Coopmann**

.....

**Członek Zarządu
Maria Florczuk**

.....

Ostrów Mazowiecka, dnia 17 marca 2016 roku